‘Mourning wheatears’ illustrated

Leo J R Boon

The group of ‘mourning wheatears’ *Oenanthe* is found in North Africa, the Middle East (including the Arabian peninsula) and East Africa and consists of eight taxa. Until recently, they were generally considered to belong to one species, Mourning Wheatear *O lugens* (eg, Cramp 1988, Keith et al 1992, Clements 2000). Meinertzhagen (1954) even lumped them with Eastern Pied Wheatear *O picata* (including *capistrata* and *opistholeuca*) into one single species but this treatment has not received many followers. Hall & Moreau (1970) treat ‘*O lugens*’ and ‘*O picata*’ together as the ‘*Oenanthe lugens* superspecies’.

The two populations of ‘mourning wheatear’ breeding within the Western Palearctic have recently been split into two separate species: Western Mourning Wheatear *O halophila* and Eastern Mourning Wheatear *O lugens* (including *O l persica* and ‘Basalt Wheatear’, see below) (cf van den Berg 2001, Svensson et al 2001, Redactie Dutch Birding 2002). The other five taxa are now also often treated as two different species. The Arabian population, to which *lugentoides* and *boscaweni* belong, is then known as Arabian Wheatear *O lugentoides* (eg, Porter et al 1996) and the three East African populations are then treated as Abyssinian Black Wheatear (or Schalow’s Wheatear) *O lugubris* (including *O l vauriei* and *O l schalowi*) (eg, Zimmerman et al 1996). In Dickinson (2003), the five Arabian and African taxa are grouped under one species, *O lugubris*. In this paper, and at variance with Dickinson (2003), the complex is treated as four different species, which helps to clarify the affinities within the complex.

Detailed descriptions and other information on the identification of all eight taxa is given by, for instance, Williams & Arlott (1986), Cramp (1988), Hollom et al (1988), Keith et al (1992), Porter et al (1996) and Zimmerman et al (1996). The aim of this paper is to draw further attention to differences between the taxa and to offer a set of photographs illustrating them and their morphological characters.

Distribution

Halophila and *lugens* are partly migratory and short-distance migrants. *Halophila* occurs from Morocco to northern Libya and north-western Egypt. *Halophila* was only recently discovered breeding in north-western Egypt, with small numbers found on the northern edge of the Qattara depression (Baha el Din & Baha el Din 2000). Elsewhere in Egypt, *halophila* has been recorded as a vagrant. Nominate *lugens* is the eastern counterpart and occurs from the Nile valley in Egypt to Israel, Jordan, Syria and northern Iraq. *Persica* occurs in Iran and is primarily migratory, moving into Arabia and Iraq and perhaps to Egypt (where it has been recorded at least once, Goodman & Meininger 1989) and Sudan. In addition, it has been recorded in Jordan, where it may be regular (René Pop in litt, Hadoram Shirihai in litt). In Israel, a bird most closely resembling *O l persica* was collected in the Jordan river valley on 11 November 1918 (Shirihai 1996). From 28 February to at least 25 March 2004, a singing first-summer male *O l persica* stayed at Mizpe Ramon, Central Negev, Israel (plate 324). It appeared to be associating with a first-summer female *O l lugens* (James Smith in litt).

The Arabian and East African populations are resident. Nominate *lugentoides* occurs in western Arabia (from Taif, Saudi Arabia, to Yemen) and *boscaweni* in southern Arabia (Oman). In the East African populations, nominate *lugubris* occurs in the highlands of northern and central Ethiopia, *schalowi* in the highlands from southern Kenya to north-eastern Tanzania and *vauriei* in north-eastern Somalia (Vaurie 1950, Hall & Moreau 1970, Cramp 1988, Hollom et al 1988, Keith et al 1992).

Most taxa are allopatric and their restricted winter movements result in few extralimital records. Vagrancy to Europe has not been documented. Identification problems to the level of taxon are most likely to occur in the Middle East and Arabia where different taxa occur relatively close to another. According to Cramp (1988), ‘over-confident assignation of records to races has resulted in confusion over limits of each population’s wintering range’ and this statement implies that further research on the identification criteria for each taxon is required, to lead to a greater understanding of the exact breeding and wintering ranges. The ‘upgrading’ to species level

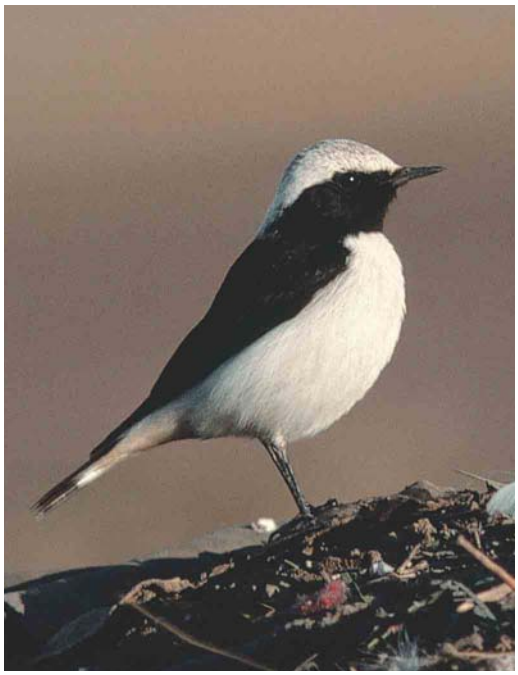

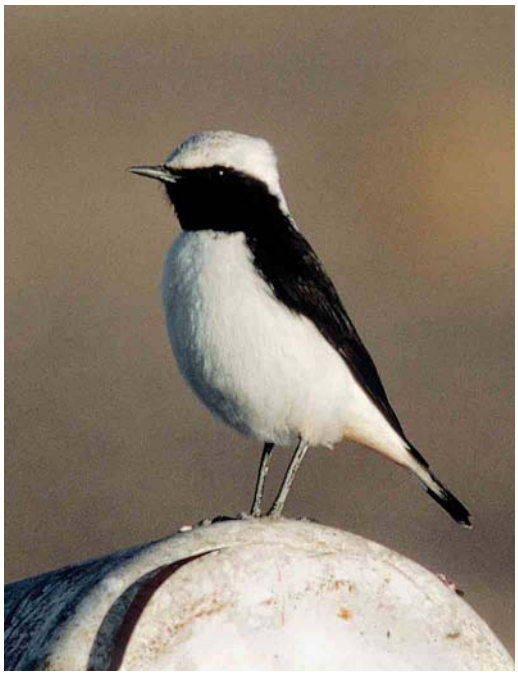

305-306 Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, male, Erfoud, Morocco, 25 December 1993 *(Theo Bakker/Cursorius)* **307** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, male, Amezgane, Ouarzazate, Morocco, 12 April 1997 *(Arnoud B van den Berg)*

308 Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, male, c 25 km east of Boumalne Dadès, Morocco, 27 January 2004 *(Ran Schols)* **309** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, male, El Hamma, Tunisia, 12 December 2003 *(Harm Niesen)* **310** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Zagora, Morocco, 29 December 1993 *(Theo Bakker/Cursorius)* **311** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Merzouga, Morocco, 28 January 2004 *(Ran Schols)*

312 Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Zagora, Morocco, 29 December 1993 *(Theo Bakker/Cursorius)* **313** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Merzouga, Morocco, 28 January 2004 *(Karel Lemmens)* **314** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Merzouga, Morocco, 28 January 2004 *(Ran Schols)*

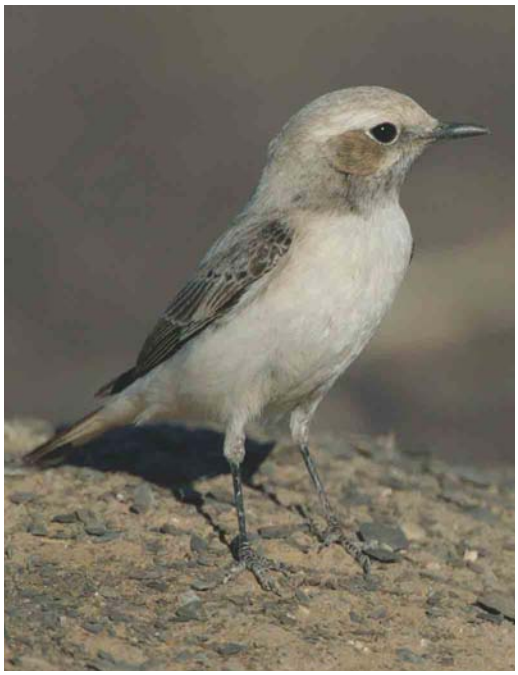

315-316 Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, male, c 25 km east of Boumalne Dadès, Morocco, 27 January 2004 *(Ran Schols)* **317** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Amezgane, Ouarzazate, Morocco, 12 April 1997 *(Arnoud B van den Berg)* **318** Western Mourning Wheatear / Westelijke Rouwtapuit *Oenanthe halophila*, female, Zagora, Morocco, 29 December 1993 *(Theo Bakker/Cursorius)*

and the consequent recognition of four species within the group of mourning wheatears will probably stimulate this research.

Characters and identification

General characters

Mourning wheatears are medium-sized wheatears, bulkier than Pied Wheatear *O pleschanka*. Males have a mostly black-and-white plumage, with black upperparts, black wings, extensive white rump patch, black face mask, throat and upper breast, buffish crown and pale underparts. The black of the scapulars and mantle is connected to the black throat patch. The under-tail-coverts are strikingly buff in some taxa but only slightly buffish tinged in others. All taxa share a large amount of white on the primaries, creating a pale 'wing flash' which can be very striking in some taxa. The inverted black 'T' on the tail is of even width on the outer rectrices, creating a regular black tail-band.

Sexual dimorphism

Sexes are very similar in nominate *lugens* and *persica*, with females being only slightly duller than males, but are strikingly different in *halophila*, with females being mostly dull grey-brown. This pronounced sexual dimorphism in *halophila* makes it highly unlikely that *lugens*

and *halophila* would interbreed if they came into contact. However, things appear to be more complicated, since Baha el Din & Baha el Din (2000) recorded more limited sexual dimorphism in *halophila* breeding in north-western Egypt, indicating a clinal variation with sexual dimorphism becoming less pronounced in eastern birds. The other taxa (*boscaweni*, *lugentoides*, *lugubris*, *schalowi* and *vauriei*) also show marked sexual dimorphism.

Polymorphism

Polymorphism occurs in *lugens*, of which a black morph occurs locally in Jordanian and Syrian basalt deserts, colloquially known as 'Basalt Wheatear' (Cramp 1988). In this morph, both males and females are almost completely sooty black, except for the white wing-panel (slightly less extensive than in typical *lugens*) and white lower rump, uppertail-coverts and tail (with black inverted 'T'). The undertail-coverts and vent are also white, unlike the orange-pink colour of these parts in typical *lugens*, and there are a few other minor differences that separate this morph from typical *lugens* (Andrews 1994, van der Vliet & de Lange 1997).

Female *halophila* is variable in throat colour, ranging from pale grey-white to dark grey-black. Through wear, the throat becomes darker. Due to the influence of wear, recognition of a dark-throated and pale-throated morph may be somewhat arbitrary but the variation in throat colour can be considerable, as illustrated in plate 310-314 and 317-318.

Polymorphism also occurs in male nominate *lugubris*, which occurs in a black-bellied and a white-bellied morph. In Ethiopia, the majority of birds are black bellied but in Eritrea both morphs occur side by side (Vaurie 1950, Hall & Moreau 1970). Females may also occur in two colour morphs but these are less pronounced and therefore hard to substantiate (cf Vaurie 1950). Polymorphism does not occur in other taxa of the mourning wheatear complex but is common in the closely related Eastern Pied Wheatear (which is – therefore – also known as Variable Wheatear).

Halophila (plate 305-318)

In males, the crown is usually mostly white and the inner web of the remiges is less broadly fringed white than in the somewhat larger *lugens* (reducing the contrast with the black underwing-coverts) and not so visible from above. The undertail-coverts are pale rosy-buff or off-white, much paler than in most *lugens*. Female *halophila* differs markedly from male and female *lugens*. The crown, back and lesser wing-coverts are pale sandy-brown to grey-brown, contrasting with the dull grey or blackish face and often dark throat. The wings usually show at least some buff-white margins to the coverts and tertials and even to the inner secondaries. Females often show a pale cream supercilium, eye-ring and patch on the hind-neck and some paler individuals show brown cheeks, with black surrounding the rear part, and a paler, grey-white throat (see above, under 'polymorphism'). They can be rather confusing, requiring close study for separation from similar wheatears (especially female Finsch's Wheatear *O finschii*, with which, however, there is no overlap in distribution), though the usually more completely grey-black throat and rosy vent exclude other species.

Lugens and persica (plate 319-329)

The crown, nape and upper border of the mantle are white, usually with a pale brown-grey tinge to the crown and centre of the nape, except when very worn. From June, fresh feathers with white or buff fringes make the crown and nape browner and add pale sandy margins to the back, inner wing-coverts, tertials and border of the throat-patch. The underwing-coverts and axillaries are black, contrasting strongly with the inner webs of the remiges, which are broad enough also to be shown on the upper surface of the extended wing. In worn plumage, nominate *lugens* is almost inseparable from *halophila* except for the remiges. The main differences from *halophila* are the deeper pink-cinnamon or rusty-buff undertail-coverts and the more extensive white in the remiges. For characters of the mostly black 'Basalt Wheatear', the dark morph of nominate *lugens*, see above (under 'polymorphism'). Female nominate *lugens* strongly resembles the male but the black plumage looks duller in direct comparison. For video images of nominate *lugens*, see, for instance, Doherty & Oddie (1999) and Plomp & Boon (2001).

Persica is similar to nominate *lugens* but is slightly bigger, has a browner crown, darker rufous-cinnamon undertail-coverts, more extensive black in the tail and reduced, neatly defined white in the wing, appearing as a mid-wing bar.

Lugentoides and boscaweni (plate 330-334)

Male nominate *lugentoides* has more black on the throat than *lugens*, extending onto the upper breast. There is also more black on the upper-

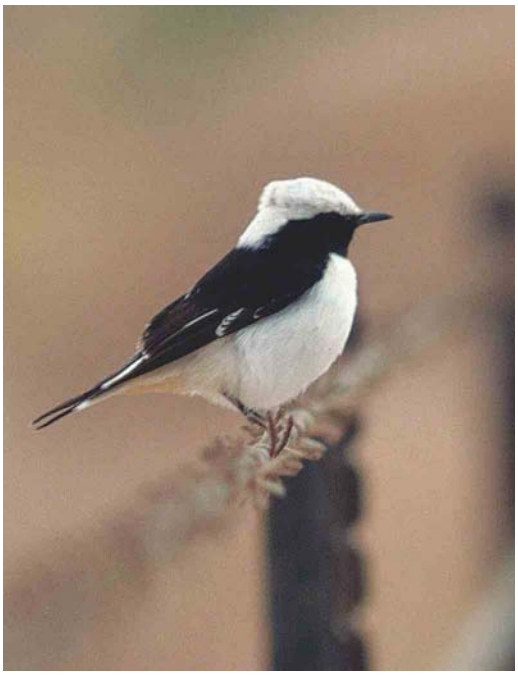

319-320 Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens lugens*, first-winter, Eilat, Israel, 21 December 1992 *(Leo JR Boon/Cursorius)* **321** Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens lugens*, adult, Shams Alam, Red Sea, Egypt, 6 December 2003 *(Hans Bister)*

parts, resulting in a narrower white rump patch and less extensive white nape. The crown is often distinctly streaked blackish. The tail shows more black on the outer rectrices and the remiges are less extensively white. Females resemble female *halophila* but lack the dark throat. They are grey-brown on the upperparts, with darker remiges and warm-brown or orangy-buff ear-coverts. The underparts are off-white with variable diffuse darker streaks on the breast, which sometimes may be lacking (Porter et al 1996, Eriksen & Eriksen 1999).

According to Meinertzhagen (1954), *boscaweni* '… differs from *lugentoides* in having an almost pure white crown and the white of the rump appears to extend further up the back, but this may be due to the make-up of the skins. Adult females cannot be distinguished from those of *lugentoides*'.

Lugubris, schalowi and vauriei (plate 335-341)
Nominate *lugubris*, *schalowi* and *vauriei* are rather different from all other taxa in having the rump, basal half of tail and undertail-coverts rufous or pale cinnamon. Males have a dark crown, often distinctly streaked blackish, resembling *lugentoides*. There is a distinct black-bellied morph of nominate *lugubris* resembling 'Basalt Wheatear' (see above) although it also shows a rufous tail and rump. The mantle, back, rump and scapulars of males nominate *lugubris* are black; the crown and nape are dirty brown and heavily streaked black. Male *vauriei* differs from white-bellied male nominate *lugubris* in having the crown and nape pale greyish-buff with black streaks. Male *schalowi* looks very much like white-bellied male nominate *lugubris* but the back is very dark brown, instead of pure black, with a less streaked crown which appears uniform dirty brown in many birds. Females of all three taxa are rather different from males as well as from females of all other taxa. They are sooty brown on the throat and chest with darker streaks and have sooty brown upperparts. The underparts are dusky white and, as with the males, the rump, undertail-coverts and tail base are rufous.

322 'Basalt Wheater' / 'Basalttapuit', dark morph of Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens lugens*, As Safawi, Jordan, 6 December 1999 *(René Pop)*

323 Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens lugens*, adult, Eilat, Israel, December 1992 *(Koen van Dijken/Cursorius)* **324** Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens persica*, first-summer male, Mizpe Ramon, Central Negev, Israel, 28 February 2004 *(James P Smith)*. Probably the second record of *O l persica* for Israel. **325-326** Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens persica*, Persepolis, c 50 km north-east of Shiraz, Iran, 20 April 1998 *(Jacob Wijpkema)*

Acknowledgements
I would like to thank the following persons who provided photographic material for reference or publication: Theo Bakker, Arnoud van den Berg, Hans Bister, Koen van Dijken, Chris Engelhardt, Hanne Eriksen, Jens Eriksen, Karel Lemmens, Tobi Koppejan, Harm Niessen, Jyrki Normaja, János Oláh, René Pop, Kalle Rainio, Erik Sanders, Ran Schols, James Smith, Rick van der Weijde, Jacob Wijpkema and Steve Young. Theo Bakker, Enno Ebels and Peter Meininger provided literature and information.

Samenvatting
'ROUWTAPUITEN' GEÏLLUSTREERD De acht taxa die behoren tot de groep van 'rouwtapuiten', werden tot voor kort meestal beschouwd als behorend tot één soort, Rouwtapuit *Oenanthe lugens*. Recent is hierin verandering opgetreden en worden door verschillende auteurs tot vier soorten onderscheiden: Westelijke Rouwtapuit *O halophila*, Oostelijke Rouwtapuit *O lugens* (waartoe behalve de nominaat ook *O l persica* wordt gerekend en de donkere vorm uit basaltwoestijnen, bekend als 'Basalttapuit'), Schalows Rouwtapuit *O lugubris* (waartoe ook *O l schalowi* en *O l vauriei* worden gerekend) en Arabische Rouwtapuit *O lugentoides* (waartoe ook *O l boscaweni* wordt gerekend). In dit artikel worden de verspreiding en herkenning van deze taxa behandeld en is ter illustratie een serie foto's opgenomen. Hiermee wordt getracht om deze tamelijk onbekende soortgroep uit Afrika en het Midden-Oosten verder onder de aandacht te brengen.

327-329 Eastern Mourning Wheatear / Oostelijke Rouwtapuit *Oenanthe lugens,* As Safawi, Jordan, December 1999 *(René Pop)*. The dark-streaked crown indicates *O l persica*.

330 Arabian Wheatear / Arabische Rouwtapuit *Oenanthe lugentoides*, male, Dhofar mountains, Oman, 28 November 2003 *(Hanne & Jens Eriksen)*

331 Arabian Wheatear / Arabische Rouwtapuit *Oenanthe lugentoides*, female, Dhofar mountains, Oman, 23 January 2004 *(Hanne & Jens Eriksen)*

332-333 Arabian Wheatear / Arabische Rouwtapuit *Oenanthe lugentoides*, female, Ash Shafa, Saudi Arabia, March 1997 *(Steve Young)* **334** Arabian Wheatear / Arabische Rouwtapuit *Oenanthe lugentoides*, male, Ash Shafa, Saudi Arabia, March 1997 *(Steve Young)*

References

Andrews, I J 1994. Description and status of the black morph Mourning Wheatear *Oenanthe lugens* in Jordan. Sandgrouse 16: 32-35.

Baha el Din, S M & Baha el Din, M 2000. The occurrence of the North African subspecies of Mourning Wheatear *Oenanthe lugens halophila* in Egypt. Sandgrouse 22: 109-112.

van den Berg, A B 2001. DB Actueel: German taxonomic decisions. Dutch Birding 23: 387-388.

Clements, J F 2000. Birds of the world: a checklist. Mountfield.

Cramp, S (editor) 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.

Dickinson, E C (editor) 2003. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Third

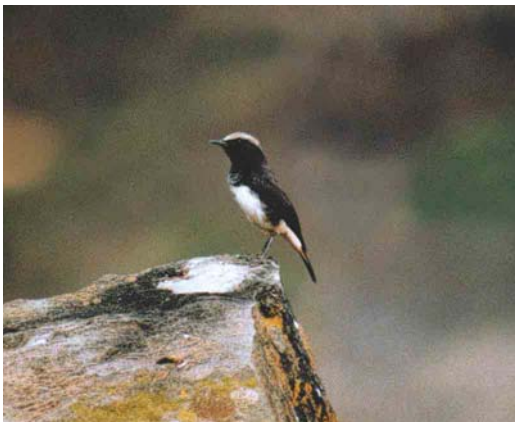

335-336 Abyssinian Black Wheatear / Schalows Rouwtapuit *Oenanthe lugubris lugubris*, black morph, near Awasa, Ethiopia, 2 December 1996 *(Jacob Wijpkema)* **337** Abyssinian Black Wheatear / Schalows Rouwtapuit *Oenanthe lugubris schalowi*, Hell's Gate NP, Kenya, 18 April 2003 *(Rick van der Weijde)* **338** Abyssinian Black Wheatear / Schalows Rouwtapuit *Oenanthe lugubris schalowi*, Hell's Gate NP, Kenya, 22 May 2003 *(Rick van der Weijde)*

edition. London.
Doherty, P & Oddie, B 1999. The birds of Britain and Europe 3 – larks to warblers. Video cassette. Sherburn-in-Elmet.
Eriksen, H & Eriksen, J 1999. Birdlife in Oman. Muscat.
Goodman, S & Meininger, P L 1989. The birds of Egypt. Oxford.
Hall, B P & Moreau, R E 1970. An atlas of speciation in African passerine birds. London.
Hollom, P A D, Porter, R F, Christensen, S & Willis, I 1988. Birds of the Middle East and North Africa. Calton.
Keith, S, Urban, E K & Hilary Fry, C 1992. The birds of Africa 4. London.
Meinertzhagen, R 1954. The birds of Arabia. Edinburgh.

339-340 Abyssinian Black Wheatear / Schalows Rouwtapuit *Oenanthe lugubris schalowi*, Hell's Gate NP, Kenya, 13 July 1995 *(János Oláh/Cursorius)* **341** Abyssinian Black Wheatear / Schalows Rouwtapuit *Oenanthe lugubris schalowi*, Hell's Gate NP, Kenya, 07 November 2003 *(Christopher Engelhardt)*

Plomp, M & Boon, L J R 2001. Vogels in Israël – Eilat en de zuidelijke woestijnen. Videocassette. Woerden.
Porter, R F, Christensen, S & Schiermacker-Hansen, P 1996. Field guide to the birds of the Middle East. London.
Redactie Dutch Birding 2002. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. Dutch Birding 24: 22-24.
Shirihai, H 1996. The birds of Israel. London.
Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 2000. ANWB Vogelgids van Europa. Den Haag.
Vaurie, C 1950. Variation in *Oenanthe lugubris*. Ibis 92: 541-544.
van der Vliet, R & de Lange, R 1997. Varia: 'Basalt Wheatear'. Dutch Birding 19: 18-19.
Williams, J G & Arlott, N 1986. A field guide to the birds of East Africa. London.
Zimmerman, D A, Turner, D A & Pearson, D J 1996. Birds of Kenya and northern Tanzania. London.

Leo J R Boon, Keesomstraat 103,
2041 XD Zandvoort, Netherlands
(leo@cursorius.com)

Audouins Meeuw op Neeltje Jans in mei 2003

Pim A Wolf

In de Zeeuwse Delta zijn het hele jaar op veel plaatsen groepen meeuwen *Larus* aanwezig. Het afzoeken van deze groepen kan zowel schaarse of zeldzame soorten als interessante ringaflezingen opleveren. Met dat doel in het achterhoofd bezocht ik op 1 mei 2003 het voormalige werkeiland Noordland op Neeltje Jans, Zeeland. Om 12:55 richtte ik mijn telescoop op een groep van c 110 vooral onvolwassen grote meeuwen om eventueel aanwezige (kleur)ringen af te lezen. Ik zag vrijwel direct een vrij grote meeuw met een lichtgrijze bovenzijde, een grote donkerrode snavel en opvallend lange, blauwgrijze poten. Toen de vogel een van zijn vleugels strekte en een vleugelpatroon als van eerstezomer Zwartkopmeeuw *L melanocephalus* liet zien, was het mij duidelijk dat het alleen om een tweede-zomer Audouins Meeuw *L audouinii* kon gaan. Snel werd de waarneming via het semafooncircuit gemeld en de bewakingsdienst van de Stormvloedkering van de verwachte stormloop van vogelaars op de hoogte gebracht. Binnen een half uur arriveerden Sander Lilipaly, Peter Meininger en Erik Sanders, gevolgd door Peter de Vries, en werd het eerste bewijsmateriaal (videobeelden en digitale foto's) verkregen. Tijdens zijn verblijf van ten minste twee uren stond de vogel rustig tussen de Zilvermeeuwen *L argentatus* en Kleine Mantelmeeuwen *L fuscus*. In totaal lukte het c 20 overwegend Zeeuwse vogelaars om de meeuw voor (of tijdens) zijn vertrek te zien. Om 15:00 vloog hij met enkele andere meeuwen rustig in zuidelijke richting weg. Ondanks zoekpogingen in de verre omtrek werd de vogel niet teruggevonden (Wolf 2003).

Op 5 mei 2003 ontdekte David Walker, opzichter van Dungeness Bird Observatory, dezelfde vogel bij Dungeness in Kent, Engeland. Hier bleef de vogel enige dagen en trok bekijks van vele 100-en vogelaars. De laatste waarneming bij Dungeness was in de late avond van 7 mei (Walker 2003).

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op tijdens de waarneming gemaakte aantekeningen van PW, foto's van Ben Gaxiola, Chris van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Erik Sanders en Niels de Schipper (cf Dutch Birding 25: 183, plaat 183, 206, plaat 230-231, 2003) en videobeelden van PdV (Plomp et al 2004).

GROOTTE & BOUW Iets kleiner dan Zilvermeeuw van ondersoort *L a argenteus* maar met relatief iets langere poten, spitser achterlijf en bredere borst. Bouw herinnerend aan Kleine Mantelmeeuw. Vleugels in zit ver voorbij staart stekend (tot aan p7) en ook in vlucht opvallend lang. Nogal 'lang' voorhoofd met punt van kruin ver achter oog gesitueerd. Snavel iets neerwaarts gekromd, vrij dik en met opvallend scherpe gonyshoek.

KOP Vrijwel geheel wit met zeer fijne donkere veertjes rond oog en langs bovenrand van oorstreek. Door deze donkere veertjes witte oogring erg opvallend. Zeer fijne kraag van bruingrijze veertjes van nek over keel doorlopend, meest opvallend in nek.

BOVENDELEN Hals, mantel, schouder en bovenste deel van stuit eenkleurig lichtgrijs, iets lichter dan bij Zilvermeeuw van ondersoort *L a argenteus*. Onderste deel van stuit helderwit.

ONDERDELEN Vrijwel geheel licht. Vage grijszweem met name over borst en flank, contrasterend met witte kop en onderstaart.

VLEUGEL Patroon van gestrekte vleugel (tijdens poetsen en in vlucht) sterk herinnerend aan eerste-zomer Zwartkopmeeuw. Grote dekveren lichtgrijs, alleen buitenste vijf tot zes dekveren bij vleugelboeg duidelijk vaalbruin op buitenvlag. Middelste en kleine dekveren voornamelijk grijs. Vooral aan vleugelvoorrand nog vrij veel oudere bruine veren, meeste bij 'pols'. Tertials grijs met helderwitte zoom en donkerbruine vlek die met name op binnenvlag opvallend was. Armpennen vers ogend, gitzwart op buitenvlag met smalle witte zoom en helderwitte top aan alle armpennen. In vlucht witte top ook aan onderzijde zichtbaar. Handpennen duidelijk gesleten zonder witte top aan buitenste handpennen. P6-10 zwartbruin; p1-5 met naar buiten toe afnemende hoeveelheid grijs op binnenvlag (nummering van binnen naar buiten). Binnenste drie handpennen met witte top. Ondervleugel vrijwel geheel wit met enkele oudere bruine veertjes in kleine en middelste ondervleugeldekveren. Vleugelachterrand ook aan onderzijde opvallend wit.

STAART Grotendeels wit met brede zwartbruine subterminale band. Top van staartpennen enkele millimeters wit (smalst op middelste staartpennen). Buitenste staartpen geheel wit.

NAAKTE DELEN Poot geheel blauwgrijs. Iris geheel donker lijkend; oogrand rood maar niet opvallend. Snavel grotendeels oranjerood met zwarte punt. Vlak voor

342-343 Audouins Meeuw / Audouin's Gull *Larus audouinii*, tweede-zomer, Neeltje Jans, Zeeland, 1 mei 2003 *(Willem van Rijswijk)*

zwarte punt snavel dieprood. Uiterste punt lichter, vooral in vooraanzicht opvallend.

Determinatie en leeftijdsbepaling

De combinatie van formaat, witte kop, rode snavel met zwarte punt, grijszweem op borst en buik, donkere iris en blauwgrijze poten past alleen op Audouins Meeuw in adult of subadult kleed. In deze kleden is Audouins Meeuw een van de meest kenmerkende meeuwen en is verwarring met andere soorten nauwelijks mogelijk (Grant 1986, Harrison 1986, King & Shirihai 1996, Barthel 1997). Heermanns Meeuw *L heermanni* uit westelijk Noord-Amerika (nooit in Europa vastgesteld) komt nog het dichtst in de buurt maar is veel donkerder op de bovendelen en heeft in alle kleden een geheel donkere staart. Alleen in juveniel kleed is het onderscheid van Audouins Meeuw met andere middelgrote meeuwen lastiger. Vanaf het eerste winterkleed is Audouins Meeuw relatief eenvoudig te herkennen. De combinatie van slanke bouw, relatief donkere onderzijde, tweekleurige snavel en geheel donkere staart sluit de overige onvolwassen West-Palearctische meeuwen uit. Bij de Zeeuwse vogel wijst de combinatie van een adult-type lichaam met enkele bruine vleugeldekveren en een staart met subterminale band eenduidig op een vogel in tweede zomerkleed. Eerste-zomer Audouins Meeuwen hebben in mei meer onvolwassen kenmerken zoals een juveniele staart, sterk gesleten handpennen, meer juveniele dekveren en een grijsgroene snavel met zwarte punt. Derde-zomers zijn nauwelijks te onderscheiden van adulte maar (kunnen) verschillen door de aanwezigheid van enige zwarte tekening op de dekveren, het ontbreken van witte handpenvlekken en soms door de vage aanwezigheid van resten van de donkere staartband (Grant 1986, Barthel 1997, Svensson et al 2000).

Voorkomen en verspreiding

Audouins Meeuw broedt in het Mediterrane gebied, met name op eilanden in de Middellandse Zee en langs de Spaanse oostkust. De populatie in Spanje vertegenwoordigt naar schatting 90% van de wereldpopulatie; hiervan broedt c 60% in de Ebrodelta, waar de populatie toenam van 36 paren in 1981 tot 10 300 in 1995, en het grootste deel van de overige populatie broedt op de Chafarinas-eilanden voor de noordoostkust van Marokko. De wereldpopulatie werd in 1998 geschat op c 17 000 paren in ruim 30 kolonies, met een sterke populatiegroei sinds het eind van de jaren 1980. De meest recente populatieschatting is 19 200 paren, met de volgende verdeling per land: Spanje (17 025), Griekenland (750-850), Sardinië en andere eilanden in Italië (550-650), Algerije (500-600), Tunesië (70), Corsica, Frankrijk (54-60), Marokko (50), Turkije (20-50) en Cyprus (10-20 paren) (Stattersfield & Capper 2000). In Portugal werd in 2001 voor het eerst gebroed, met 11 paren in de Algarve. Buiten het broedseizoen vindt dispersie plaats en overwinteraars worden aangetroffen langs de Noordwest-Afrikaanse kust, zuidelijk tot Gabon, Gambia en Senegal. Als dwaalgast of onregelmatige gast is de soort van west naar oost vastgesteld op de Canarische Eilanden, in Frankrijk

buiten de Middellandse-Zeekust (oktober 1985, mei 1986, april 1989, juni-augustus 1995 en september 1998; de laatste vogel werd ook aan de Zwitserse zijde van de grens gezien, cf Dutch Birding 20: 307, plaat 255, 1998), in Zwitserland (januari 1956, december 1983, december 1986 en september 1998), in Tsjechië (november 1993), in Macedonië, in zuidoostelijke Mediterrane landen (Egypte, Israël, Jordanië) en in Georgië (Flore 1997, Enticott & Tipling 1998, BirdLife International 2003, Walker 2003). Verder noordelijk is de soort zeer zeldzaam. Deze waarneming op Neeltje Jans betreft de eerste Audouins Meeuw voor Nederland. Andere waarnemingen in het Noordzeegebied zijn een tweede-zomer in de omgeving van Boulogne-sur-Mer, Pas-de-Calais, Frankrijk, van 15 juni tot in augustus 1995 (Hoogendoorn 1995), een adult achter een onderzoeksschip in het Duitse deel van de Noordzee, 15 km ten westen van St Peter, op 16 juli 1997 (Flore 1997) en de vervolgwaarneming van de Zeeuwse vogel bij Dungeness, Kent, Engeland, op 5-7 mei 2003, het eerste geval voor Brittannië (zie boven). Mogelijk het tweede geval voor Duitsland betrof een vogel die op 14 november 2003 werd gefotografeerd in het noordwesten van Schleswig-Holstein (www.birdcall.de, november 2003); deze waarneming is nog niet aanvaard door de Duitse dwaalgastencommissie.

Summary

AUDOUIN'S GULL AT NEELTJE JANS IN MAY 2003 On 1 May 2003, a second-summer Audouin's Gull *Larus audouinii* was discovered roosting amongst a group of c 110 large gulls on the storm surge barrier Neeltje Jans, Zeeland, the Netherlands. Two hours after its discovery it flew off in southern direction, and much to the dismay of many gathered birders, did not return. On 5-7 May 2003, the same bird was seen at Dungeness, Kent, England. These records constitute the first for both the Netherlands and Britain. Records north of the Mediterranean region are very rare; in western and central Europe records are known from the Czech Republic (1), northern and western France (5), Germany (1+), Macedonia and Switzerland (4).

Verwijzingen

Barthel, P H 1997. Kurzhinweise zur bestimmung der Korallenmöwe *Larus audouinii*. Limcola 11: 286-295.

BirdLife International 2003. BirdLife's online World Bird Database: the site for bird conservation. Version 2.0. Website: www.birdlife.net/datazone/search/species_search.html.

Enticott, J & Tipling, D 1998. Photographic handbook of the seabirds of the world. Londen.

Flore, B-O 1997. Die Korallenmöwe *Larus audouinii*, eine neue Art für Deutschland. Limicola 11: 281-285.

Grant, P 1986. Gulls: an identification guide. Tweede druk. Calton.

Harrison, P 1986. Seabirds: an identification guide. Londen.

Hoogendoorn, W 1995. The Audouin's Gull in northern France. Birding World 8: 263-265.

King, J & Shirihai, H 1996. Identification and ageing of Audouin's Gull. Birding World 9: 52-61.

Plomp, M, Olivier, R, Berlijn, M, Boon, L J R, van den Bosch, J, Ebels, E B, Lagerveld, S, Linckens, A, Luijendijk, T J C & de Vries, P 2004. Dutch Birding videojaaroverzicht 2003. Videocassette/DVD. Linschoten.

Stattersfield, A J & Capper, D R (redactie) 2000. Threatened birds of the world. Barcelona.

Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 2000. ANWB Vogelgids van Europa. Den Haag.

Walker, D 2003. The Audouin's Gull in Kent – a new British bird. Birding World 16: 199-202.

Wolf, P A 2003. DB Actueel: Audouins Meeuw op Neeltje Jans. Dutch Birding 25: 205-206.

Pim A Wolf, Batenburg 63, 4385 HG, Vlissingen, Nederland (wolfpf@zeelandnet.nl)

Melanistische Visdief bij Deventer in april 2001

Eind april 2001 stond ik op de IJsseldijk tussen Deventer en Olst, Overijssel, uit te kijken naar binnenkomende trekvogels. Boven een ondergelopen uiterwaard foerageerde een aantal Visdieven *Sterna hirundo* en hun acrobatische toeren nodigden me uit om enkele foto's te maken. Ik drukte een paar keer af en wist eigenlijk al bij voorbaat dat ik er niet veel van verwachten moest. Het weer was somber en de vogels vlogen niet bepaald dichtbij. Na het ophalen van de foto's zag ik dat er een erg donker exemplaar tussen zat maar gezien de slechte lichtomstandigheden verbaasde me dat niet. Ik borg de toch al niet bijzondere plaatjes op maar haalde ze van tijd tot tijd toch weer te voorschijn; ze zaten me namelijk niet helemaal lekker. Want hoe kon het toch dat die andere gefotografeerde Visdieven wel de juiste kleuren weergaven? Ik besloot de donkere stern bij gelegenheid aan anderen voor te leggen maar dit gaf geen definitief uitsluitsel. Wel werd duidelijk dat de gefotografeerde stern afwijkend was.

In de zomer van 2003 vond ik in een antiquariaat bij toeval het boek *Sterns van Europa en Noord-Amerika* (Olsen & Larsson 1994) en daarin las ik dat kleurafwijkingen bij sterns uiterst zeldzaam zijn. Volgens het boek zijn er slechts enkele meldingen bekend van Visdief en Forsters Stern *S forsteri* met een abnormaal donker, roetgrijs verenkleed. Mijn zoektocht kreeg op slag een flinke injectie en ik besloot de foto's op te sturen naar één van de fotografen die foto's had bijgedragen voor het boek, Arnoud van den Berg. AvdB meldde (in litt) dat hij zelf ook al een paar keer een donkere Visdief had gezien maar nog nooit zo'n donkere als deze. Een eventuele vergissing met een Witwangstern *Chlidonias hybrida* was volgens hem uitgesloten vanwege de witte staart met lange buitenste staartpennen. Hij stelde voor de foto's voor een eindoordeel door te sturen naar Klaus Malling Olsen, auteur van het genoemde boek. KMO (in litt) bevestigde de bevindingen: geen Witwangstern maar een ongebruikelijk donkere Visdief op basis van het contrasterende wit op de stuit en de lange staart. Een Arabische Stern *S repressa* – waarvan het optreden in West-Europa overigens onwaarschijnlijk is – kan voor verwarring zorgen (cf Olsen 1997) maar heeft onder andere een grijzere bovenstaart en een donkerdere achterrand aan de armpennen. KMO determineerde de stern uiteindelijk als een melanistische Visdief. In Nederland werd eerder een dergelijke vogel gefotografeerd in de Eemshaven, Groningen, in juni 1995 (Olsen 1997). Visdieven van Oost-Aziatische herkomst (*S h tibetana* en *S h longipennis*) zijn donkerder gekleurd dan Europese vogels, met name op de onderdelen, en hebben donkerdere naakte delen. Bij *S h longipennis* zijn snavel en poten vrijwel geheel zwart; bij *S h tibetana* zijn deze delen donker roodbruin tot zwartbruin. Het voorkomen van dergelijke oostelijke vogels in West-Europa moet niet worden uitgesloten maar is waarschijnlijk moeilijk hard te maken.

Summary

Melanistic Common Tern near Deventer in April 2001

In late April 2001, an unusually dark Common Tern *Sterna hirundo* was photographed among normally coloured Common Terns near Deventer, Overijssel, the Netherlands. Melanism in terns is rare and has only

344-345 Melanistische Visdief / melanistic Common Tern *Sterna hirundo*, tussen Deventer en Olst, Overijssel, april 2001 *(Edwin Winkel)*

been recorded in Common Tern (including a similar bird in the Netherlands in June 1995) and Forster's Tern *S forsteri*. Melanistic Common Terns may be confused with White-cheeked Tern *S repressa* and Whiskered Tern *Chlidonias hybrida* but these have a grey rump and uppertail. Eastern Common Terns *S h longipennis/tibetana* are darker in plumage than European birds and show dark reddish-brown (*S h tibetana*) to all-dark bare parts (*S h longipennis*). The possible occurrence of such dark eastern birds in western Europe should not be excluded but may be hard to prove.

Verwijzingen

Olsen, K M 1997. Mystery photographs 58: Common Tern. Dutch Birding 19: 20.
Olsen, K M & Larsson, H 1994. Sterns van Europa en Noord-Amerika. Haarlem.

Edwin Winkel, Het Laar 217, 7414 BP Deventer, Nederland (Leifmie@cs.com)

Varia

Birds of Chukotka and Yakutia

The eastern provinces of Siberia, Russia, are among the least explored parts of the high arctic and subarctic region. Many species breeding in eastern Siberia (ie, Siberia east of the Lena river) are rare even within their breeding range and some are highly sought-after vagrants in western Europe. Therefore, I (Chris Schenk) gladly accepted the offer to join expeditions to Yakutia in summer 1999 and to Chukotka in both summer 2000 and 2001. The expeditions were aimed at collecting data on flora and fauna, both by observations from the expedition members and by interviewing local hunters and fishermen. The expeditions were carried out by a team of researchers led by E E Syroechkovski jr from the Russian Academy of Sciences. My main task was to photograph the local birds; a selection of the results is presented here. We often stayed far from any human settlements and had to bring our own food and equipment from the local settlements. Transport was mostly by boat or caterpillar, a tank-like vehicle, which can move on land as well as on water. In spring, helicopters or dog-sledges were sometimes used to cover some distances over the wet and melting tundra surface. The expeditions were not without danger, mainly because of the high numbers of Brown Bears *Ursus arctos*, and the risk of involuntary swimming practices in ice-cold water.

Yakutia, or Sakha as it is officially known, is an 'autonomous republic' covering a vast area of Siberia about the size of India. Topographically, Yakutia is dominated by the Lena river which flows from its origin near Lake Baikal to the Arctic coast, and is generally seen as forming the boundary between central and eastern Siberia. The expedition site was the Indigirka river delta in north-eastern Yakutia between 145° and 150° E, where we stayed for two months and covered a distance of c 600 km by boat through taiga and tundra, north to the East Siberian Sea. Chukotka is the name of the region forming the extreme north-east of Siberia. The interior of this province is mountainous but along the coast there is a relatively narrow stretch of tundra, which reaches far south, influenced by the cold gulf stream of the Bering Sea. Although the expedition site along the Bering Sea coast near Anadyr – just west of 180° E/W – was south of the arctic circle, several high arctic species normally only found further north were breeding here.

In Chukotka, geese are represented by the rare Emperor Goose *Anser canagicus*, which can be found breeding in the wet tundra. On the nest, the species is very approachable. Brent geese *Branta* are encountered regularly. In plate 348, the left bird is clearly a (male) Black Brant *B nigricans*. Its mate on the right is either a Dark-bellied Brent Goose *B bernicla* with a well-developed neck patch or a Black Brant of which the white flank feathers are obscured by the wing – or a hybrid. In Yakutia, the breeding ranges of both species meet or overlap and mixed pairs or hybrids have been reported (cf Syroechkovski 1997). Of the ducks, probably the most handsome is the male Baikal Teal *Anas formosa*. Given the large and increasing numbers of Baikal Teal wintering in South Korea, with a staggering 658 000 reported in January 2004 (van den Berg 2004), this species should not be extremely rare. However, only a handful were seen during our expedition in Yakutia (others were found shot by local hunters). All four species of eider breed in eastern Siberia. King Eider *Somateria spectabilis* and Spectacled Eider *S fischeri* are both found in small numbers. When we arrived on the breed-

346-347 Emperor Goose / Keizergans *Anser canagicus*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000 (*Chris Schenk)*

348 Black Brants / Zwarte Rotganzen *Branta nigricans*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000 *(Chris Schenk)*. See text for comments on right bird.

349 Spectacled Eider / Brileider *Somateria fischeri*, female, Yakutia, Siberia, Russia, July 1999 *(Chris Schenk)*

350 King Eider / Koningseider *Somateria spectabilis*, male, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

351 Steller's Eider / Stellers Eider *Polysticta stelleri*, female, Indigirka delta, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999
(Chris Schenk)

ing grounds in Yakutia, only female Spectacled Eiders were present (on the nests); the males had unfortunately already moved further north to the open sea. Male King Eiders apparently stay around the nesting sites later in spring, as plate 350 taken in Chukotka indicates. On the Bering Sea coast in Chukotka, I found a breeding Steller's Eider *Polysticta stelleri* in summer 2000. This is the first breeding record for the region; the species is normally found further north along the Arctic Sea coast and is a regular breeder in northern Yakutia.

Raptors are rare on the tundra with only a few species occurring this far north. These include Rough-legged Buzzard *Buteo lagopus* of the large and pale subspecies *B l menzbieri* (see cover photograph of Dutch Birding 24-3, 2002) and the much sought-after Gyr Falcon *Falco rusticolus*. In plate 355, a white adult Gyr Falcon attends the nest on a rock cliff in Chukotka. Our expeditions learned that these Gyr Falcons use their nest every other year. After the breeding season, the nest is such a mess that they leave it next year for Common Ravens *Corvus corax* to use. The ravens repair and clean the nest and leave it in a better state, good enough for the falcon to re-occupy it in the following year.

Jaegers, gulls and terns are prominent on the tundra of eastern Siberia. Long-tailed Jaegers *Stercorarius longicaudus* can hardly be missed since they attack all invaders of their breeding area. Breeding gulls include some of the larger species, such as Vega Gull *Larus mongolicus vegae* and Slaty-backed Gull *L schistisagus*, the latter in Chukotka only, as well as two most attractive smaller species, Sabine's Gull *L sabini* and Ross's Gull *Rhodostethia rosea*. For both smaller species, range extensions have been noted in the 1990s (Zöckler 1997). Ross's Gulls were breeding at various sites in Yakutia, often on the edge of small wooded areas, and further south than ever before in Russia. The only tern we found breeding on the Bering Sea coast in Chukotka was Common Tern *Sterna hirundo* of the eastern subspecies *S h tibetana/longipennis*. The bird in the photograph shows the typical all-dark bill and greyish underparts of *S h longipennis* but the dark brownish-red legs and feet fit *S h tibetana* better (in *S h longipennis*, the bare parts are all-black). On the northern coastline of Siberia the only breeding tern is Arctic Tern *S paradisaea*.

Waders are the best represented group with more than 15 species found breeding in Chukotka and Yakutia, including one of the rarest waders of the world, Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus*. This species only breeds in coastal areas of Chukotka and northern Kamtchatka, Siberia. Recent estimates of the world population suggest that the total number of individuals may well be below 4000 or less than 1000 pairs and that it is declining rapidly (Tomkovich 1992, Stattersfield & Capper 2000, Zöckler 2003). Several nests were found in Chukotka c 1.5 to 2 km inland, which is further inland than was known so far. The chick of just a few days old in plate 373 illustrates that the bill at this age is much shorter than in adults but already shows a very well-developed spatulate tip. A detailed analysis of the breeding biology and population of this species in Chukotka including more of my photographs was published by Zöckler (2003). Great Knots *Calidris tenuirostris* mostly breed in the hills of Chukotka away from the shore. The bird in plate 357 was found with a chick in flat tundra and may have come down from the hills. More likely – regarding the age of the young – it has bred on the tundra, which indicates that the species may be found breeding in different habitats. Dunlin *C alpina* is a common breeder in Chukotka; birds here belong to the subspecies *C a pacifica*, characterized by its large size, long bill and pale plumage (much like the Nearctic subspecies *C a hudsonica*). Typical breeding sandpipers in Yakutia are Curlew Sandpiper *C ferruginea* and Pectoral Sandpiper *C melanotos*. Lesser Sand Plovers *Charadrius mongolus* of the subspecies *C m stegmanni* breed on rocky coastal tundra in Chukotka, with only males incubating the eggs, contrary to Lesser Sand Plovers in Central Asia where both males and females are known to attend the nest (Kruckenberg et al 1998). Little Curlew *Numenius minutus* is a rare species in Yakutia; it breeds in small colonies in open forest adjacent to hillside areas. Other waders regularly encountered on the tundra of eastern Siberia are Pacific Golden Plover *Pluvialis fulva*, Grey Plover *P squatarola* (found breeding further south during our expeditions than ever before in Russia), Terek Sandpiper *Xenus cinereus*, Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* – although often considered a mainly Nearctic species it breeds as far west as Yakutia – and, in Chukotka, Long-toed Stint *C subminuta*. The most remarkable breeding bird found during our expeditions was Wandering Tattler *Heteroscelus incanus* with a nest containing downy young in Chukotka on 18 July 2001 (plate 376). Although possible breeding in Chukotka was already indicated by Hayman et al (1986) and claimed by Knystautas (1993), this is

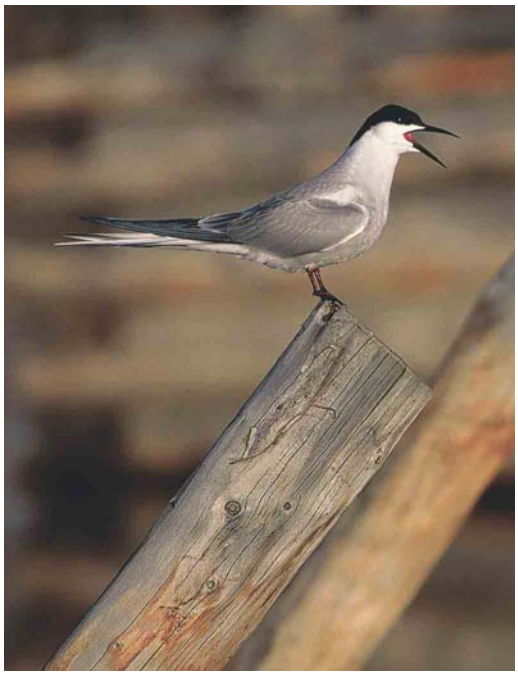

352 Little Curlew / Kleine Regenwulp *Numenius minutus*, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999 *(Chris Schenk)* **353** Eastern Common Tern / Oostelijke Visdief *Sterna hirundo longipennis/tibetana*, Chukotka, Siberia, Russia, June 1999 *(Chris Schenk)* **354** Baikal Teal / Siberische Taling *Anas formosa*, male, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999 *(Chris Schenk)*

355 Gyr Falcons / Giervalken *Falco rusticolus*, Anadyr, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

356 Lesser Sand Plover / Mongoolse Plevier *Charadrius mongolus*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2001
(Chris Schenk)

357 Great Knot / Grote Kanoet *Calidris tenuirostris*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2001
(Chris Schenk)

358 Pacific Golden Plover / Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva*, Yakutia, Siberia, Russia, July 1999
(Chris Schenk)

359 Pectoral Sandpiper / Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*, Yakutia, Siberia, Russia, July 1999
(Chris Schenk)

360 Curlew Sandpiper / Krombekstrandloper *Calidris ferruginea*, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999
(Chris Schenk)

361 Spoon-billed Sandpiper / Lepelbekstrandloper *Eurynorhynchus pygmeus*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2000 *(Chris Schenk)*

362 Spoon-billed Sandpiper / Lepelbekstrandloper *Eurynorhynchus pygmeus*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2001 *(Chris Schenk)*

363 Red-necked Stint / Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2001
(Chris Schenk)

364 Pacific Dunlin / Pacifische Bonte Strandloper *Calidris alpina pacifica*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

365 Terek Sandpiper / Terekruiter *Xenus cinereus*, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999
(Chris Schenk)

366 Long-billed Dowitcher / Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus*, Yakutia, Siberia, Russia, July 1999
(Chris Schenk)

367 Horned Puffin / Gehoornde Pagegaaiduiker *Fratercula corniculata*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2000
(Chris Schenk)

368 Tufted Puffin / Kuifpapegaaiduiker *Fratercula cirrhata*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2000
(Chris Schenk)

369 Long-tailed Jaeger / Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

370 Sabine's Gull / Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

371 Vega Gull / Vegameeuw *Larus mongolicus vegae*, Chukotka, Siberia, Russia, June 2000
(Chris Schenk)

372 Ross's Gull / Ross Meeuw *Rhodostethia rosea*, Indigirka delta, Yakutia, Siberia, Russia, June 1999
(Chris Schenk)

373 Spoon-billed Sandpiper / Lepelbekstrandloper *Eurynorhynchus pygmeus*, chick, Chukotka, Siberia, Russia, July 2000 *(Chris Schenk)* **374** Long-toed Stint / Taigastrandloper *Calidris subminuta*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2001 *(Chris Schenk)* **375** Grey-tailed Tattler / Siberische Grijze Ruiter *Heteroscelus brevipes*, Chukotka, Siberia, Russia, July 2001 *(Chris Schenk)* **376** Wandering Tattler / Amerikaanse Grijze Ruiter *Heteroscelus incanus*, Chukotka, Siberia, Russia, 18 July 2001 *(Chris Schenk)*

the first documented breeding record for Russia and for the entire Palearctic region (Pavel Tomkovich in litt; Lappo & Syroechkovski 2002). Previous reports and unproven records were mentioned by Gill et al (2002). Normally, this species breeds only in Alaska, USA. Grey-tailed Tattler *H brevipes*, on the other hand, is a common breeder in eastern Siberia and can be found in vegetated areas along rivers and streams.

The Bering area (Beringia) is famous for its large numbers (both in species and in individuals) of cetaceans and birds, including several breeding auks. Plate 367 and 368 show Horned Puffins *Fratercula corniculata* and a Tufted Puffin *F cirrhata*. Both species breed on the rocky shores and small islands along the coast of Chukotka.

References

van den Berg, A B 2004. WP reports: late March-April 2004. Dutch Birding 26: 193-207.

Gill, R E, McCaffery, B J & Tomkovich, P S 2002. Wandering Tattler (*Heteroscelus incanus*). In: Poole, A & Gill, F (editors), The birds of North America 691: 32.

Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds. An identification guide to the waders of the world. London.

Knystautas, A 1993. Birds of Russia. London.

Kruckenberg, H, Hergenhahn, A, Degen, A & Bergmann, H-H 1998. Zur Brutbiologie des Mongolenregenpfeifers *Charadrius mongolus stegmanni* in Nordost-Siberien: alles reine Männersache? Limicola 12: 233-247.

Lappo, E G & Syroechkovski, E E jr 2002. On breeding of Wandering Tattler *Heteroscelus incanus* at southern Chukotka. Inform Materials Working Group on Waders no 15: 50-52.

Stattersfield, A J & Capper, D R (editors) 2000. Threatened birds of the world. Barcelona.
Syroechkovski, E E 1997. [Mixed colonies of two subspecies of Brent Geese in the Olenyok Bay, Yakutia (Russia).] [In Russian.] Casarca 3: 114-125.
Tomkovich, P S 1992. Spoon-billed Sandpiper in northeastern Siberia. Dutch Birding 14: 37-41.
Zöckler, C 1997. Im sibirischen Brutgebiet von Schwalbenmöwe *Larus sabini* und Rosenmöwe *Rhodostethia rosea*. Limicola 11: 121-133.
Zöckler, C 2003. Neues vom Löffelstrandläufer *Eurynorhynchus pygmeus* und seinem alarmierenden Bestandsrückgang. Limicola 17: 188-203.

Chris Schenk, Eksterstraat 38, 4815 AM Breda, Netherlands (info@chrisschenk.nl)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Netherlands (ebels@wxs.nl)

Recensies

MARK OBMASCIK 2004. *The big year*. Transworld Publishers, 61-63 Uxbridge Road, London W5 5SA, UK; website www.booksattransworld.co.uk. 268 pp. ISBN 0-385-60685-0. GBP 10.99.

At the beginning of this book, Mark Obmascik, a journalist from the Denver Post and a birder himself, wonders about his growing obsession for birding. Where will it end? To answer this question, he has to study the most obsessed of the obsessed: 'I need to meet the birders of the Big Year'. For those who don't know; it's a grand, gruelling, expensive, extreme 365-day marathon to identify the most species (of birds). In America, everything is bigger. And so are their Big Years. Whoever has done a Big Year in the Netherlands, will be totally amazed after reading this book. In nothing it can be compared; tropical islands of southern Florida, hot deserts in Arizona, snow-packed mountains in Nevada, seasickening oceans; the most obsessive of America's top birders travel more than 250 000 miles hoping to catch a glimpse of some rare bird at some improbable location – and may spend more then 100 000 USD in a Big Year to get all the birds. It's usually fun but sometimes vicious – amazing to outsiders but deadly serious to the participants.

In *The big year*, the reader follows three American birders in their contest to win the Big Year of 1998; Sandy Komito, Al Levatin and Greg Miller. In the beginning, they are unaware of each other's Big Year attempts and each of them wants to break the record of 721 species in North America set in 1987. When they finally meet, two of them help each other to get a few last, difficult species. But the third does not; he is *the* Big Year veteran and knows exactly what the right strategy is and where the birds are. He does not need help, only witnesses.

Mark Obmascik not only wrote this book as a contest between three men but has also studied their backgrounds in depth. Komito fulfilled his American Dream by growing up poor and becoming an industrial contractor. Levatin also grew up poor and became a business executive living on the ski slopes near Aspen, Colorado. Miller grew up as Mennonite in the world's largest Amish community and started his Big Year on 1 January as a way to recover from his 31 December divorce. Their backgrounds may be different but they have three things in common: time, money and the right obsession. Komito has most of it all. Miller has – compared with the other two – least time and money.

The story follows the birders to amazingly beautiful places like southern Arizona through horrible places like the Brownsville Dump, Texas (for Tamaulipas Crow *Corvus imparatus*), and Attu Island, Alaska, where a Big Year can be made or broken. Due to El Niño, *the bad boy of global weather*, an astonishing number of rare birds turned up that year on Attu. The writer explains in detail Komito's strategy to get all the necessary birds there.

Personally, I think that Obmascik got the idea to write this book after reading Komito's book *I came, I saw, I counted* about the 1998 Big Year. Obmascik's book goes further; his book reads like a psychological thriller. Although he did not personally witness a single day of the 1998 Big Year, he did a lot of research to write this book. He talked extensively with the three competitors and with people who met one of the three birders in that year, from Debi Shearwater who runs the famous pelagic trips from Monterey, California, to Jim Vardaman – former Big Year record holder (1979) – and Larry Balch, organiser of the Attu trips.

What I would have liked in the book is a list of birds seen by just one or two of the competitors. Which birds made the difference? Were there any birds the winner did not see and the others did? But that is just a minor complaint.

Who won the Big Year? Did one of them set a new record? Read the book and you will know. The most intriguing for me in the book was to learn what fun it gives to focus on one thing, and only one thing, for an entire year. After reading this book, I am sure: once in my lifetime I will do a Big Year in my home country.
PAUL GNODDE

DBA-nieuws

DBA-vogelweek op Texel in oktober 2004 Tradities zijn er om in ere te worden gehouden. De Dutch Birding Association nodigt ook dit jaar weer iedereen uit om op het Waddeneiland Texel, Noord-Holland, de DBA-vogelweek bij te wonen die plaatsvindt van zaterdag 2 oktober tot en met zondag 10 oktober 2004. Het 'officiële' programma loopt tot en met donderdag 7 oktober. Voor vier avonden staan lezingen gepland: op zaterdag 2 oktober, maandag 4 oktober, dinsdag 5 oktober en woensdag 6 oktober. Let op! De lezingen, inclusief een mystery bird-competitie, vinden plaats op een oude vertrouwde locatie: het Eierlandse Huis, Klimopstraat 33, De Cocksdorp. Aanvang van de lezingen is 20:00 uur en de toegang is gratis voor elke geïnteresseerde. Donderdag 7 oktober zal de Big Day weer dé manier zijn om het hele eiland nog eens grondig uit te kammen. Het definitieve programma zal zo snel mogelijk bekend worden gemaakt via onze website (www.dutchbirding.nl) en op de Dutch Birding-vogellijn (0900-BIRDING, EUR 0.35/min). De organisatie van de vogelweek is in handen van Marc Plomp (telefoon 0348-433730 of 06-54657040) en Gijsbert van der Bent (071-4024547 of 06-23532750). GIJSBERT VAN DER BENT

Aankondigingen & verzoeken

Ornithologisch jaarverslag Texel 2003 In april 2004 verscheen het *Ornithologisch jaarverslag 2003*, uitgegeven door de Vogelwerkgroep Texel. In dit zevende verslag van de vogelwerkgroep wordt een systematisch overzicht gegeven van de vogelwaarnemingen op Texel, Noord-Holland, in 2003. Het boekje omvat 48 pagina's en is geïllustreerd met diverse kleurenfoto's van op Texel waargenomen vogels. Het is in een aantal boekhandels op Texel verkrijgbaar voor EUR 6.50 maar is ook te bestellen door EUR 8.00 (incl verzendkosten) over te maken op girorekening 5312854 tnv Vogelwerkgroep Texel te Den Burg ovv 'Jaarverslag 2003' en naam en adres.

Geïnteresseerden kunnen de meest recente waarnemingen lezen op de website van de Vogelwerkgroep Texel (www.vogelwerkgroeptexel.nl). Tevens kunnen via deze website eigen waarnemingen op Texel worden doorgegeven.

Corrigenda

Bij de plaat van de Woestijnmus *Passer simplex* (Dutch Birding 26: 206, plaat 283, 2004) werd helaas niet de juiste fotograaf vermeld. De foto werd gemaakt door Karel Lemmens.

In de tekst over de Steltstrandloper *Calidris himantopus* in de Ezumakeeg, Friesland (Dutch Birding 26: 222, 2004), is per abuis een verkeerd jaartal vermeld voor het tweede Nederlandse geval in de kop van Noord-Holland. Dit geval was op 22-24 juli 2000, niet 1999. REDACTIE

In the captions of the plate of the Desert Sparrow *Passer simplex* (Dutch Birding 26: 206, plate 283, 2004) unfortunately the wrong photographer was mentioned. The photograph was taken by Karel Lemmens.

In the text about the Stilt Sandpiper *Calidris himantopus* at Ezumakeeg, Friesland, the Netherlands (Dutch Birding 26: 222, 2004), by mistake the wrong year is mentioned for the second Dutch record. This record was on 22-24 July 2000, not 1999. EDITORS

Masters of Mystery

SWAROVSKI
OPTIK

Solutions of third round 2004

The solutions of mystery photographs V and VI (Dutch Birding 26: 192, 2004) appear below.

V Mystery photograph V shows a small passerine preening its breast feathers. The whitish underparts with small streaks on the upperbreast and flanks and the greyish brown upperparts with some dark spots in the neck are the only clues visible. Probably because of the streaking, some entrants went for Common Linnet *Carduelis cannabina*. However, in female or juvenile Common Linnet the streaking is more extensive and the overall colour of the breast is more buffish compared with the off-white colour in the mystery bird. Furthermore, Common Linnet shows white edges to the primaries in all plumages, a feature not shown by the mystery bird.

Other entrants went for Lesser Whitethroat *Sylvia curruca* or Blackcap *S atricapilla*, most likely because of the colour difference that seems to be present between head and mantle. However, the prominent streaking on the upperbreast excludes both Lesser Whitethroat and Blackcap easily as well as many other warblers that were among the answers, which generally show unstreaked upperparts.

Although the mystery bird looks rather nondescript, the combination of white underparts with diffusely streaked flanks and breast-sides, and the dark streaks just visible on the grey neck, together with the above mentioned characters is, perhaps surprisingly, typical for only one Western Palearctic species, which is Spotted Flycatcher *Muscicapa striata*. This one was photographed by Arnoud van den Berg on 20 May 2003 at Karazhar, Tengiz, Aqmola Oblast, Kazakhstan. The same bird is depicted in plate 377. It was correctly identified by 55% of the entrants. Incorrect answers included Lesser Whitethroat (13%), Blackcap (10%) and Common Linnet (6%).

VI The structure and mostly brown colouration of the raptor in mystery photograph VI led most entrants to honey buzzards *Pernis*, harriers *Circus* and buzzards *Buteo* as possible identifications. In addition, Osprey *Pandion haliaetus* turned out to be a popular answer (26%). In Osprey, however, the chin would not show such extensive brown colouration. Furthermore, the crown would be streaked. As for harriers, the facial pattern of the mystery bird is approached most by female Montagu's Harrier *C pygargus*, which shows the most extensive pale patches. The broad dark eye-stripe and the solid brown underparts of the mystery bird, however, do not fit Montagu's, nor any other harrier, including Western Marsh Harrier *C aeruginosus*. In addi-

377 Spotted Flycatcher / Grauwe Vliegenvanger *Muscicapa striata*, Karazhar, Tengiz, Aqmola Oblast, Kazakhstan, 20 May 2003 *(Arnoud B van den Berg)*

378 European Honey Buzzard / Wespendief *Pernis apivorus*, adult female, Korgalzhyn, Aqmola Oblast, Kazakhstan, 23 May 2003 *(Arnoud B van den Berg)*

Mystery photograph VII (May)

Mystery photograph VIII (March)

tion, harriers show a yellow cere, unlike the mystery bird. Due to the large variation of plumage colouration in both honey buzzards and buzzards, distinguishing these species on plumage features is rather difficult. The bluish cere of the mystery bird, however, leads to an easy elimination of buzzards, as these would show a yellow cere.

Unlike many other raptors, adults of both species of honey buzzard recorded in the Western Palearctic show a bluish cere, while juveniles show a yellow cere. Of this duo, Crested Honey Buzzard *P ptilorhyncus* is unlikely because of the dark colouration of the throat. Crested Honey usually shows a pale throat bordered by a dark band sometimes accompanied by a dark central line. In addition, the seemingly small size of the mystery bird does not fit the rather large Crested Honey Buzzard. By this process of elimination, the mystery bird must be a European Honey Buzzard *P apivorus*. It can be sexed as a female by the yellow iris and the brown head pattern. Males show a more orange iris and a grey head.

This European Honey Buzzard was photographed by Arnoud van den Berg at Korgalzhyn, Aqmola Oblast, Kazakhstan, on 23 May 2003. Another photograph of the same bird is shown in plate 378. It was identified correctly by 26% of the entrants, while Crested Honey Buzzard did not receive a single vote. Western Marsh Harrier was suggested by 16%, Montagu's Harrier by 13% and Common Buzzard *B buteo* by 10%.

In the third round, there were 31 entrants of which eight managed to identify both mystery birds correctly. From them, Johannes Luiten and Niels Gilissen were drawn as the winners of a copy of *The Sibley guide to bird life and behaviour*, illustrated by David Sibley and donated by A&C Black (Publishers). After three rounds, the leading positions of the overall competition are now taken by Niels Gilissen, Martin Gottschling (Germany), Paavo Liimatta (Finland) and Peter Zwaan with five correct answers. They are followed by eight entrants with four and 18 entrants with three correct identifications. The names of all entrants with at least one correct answer can be viewed at www.dutchbirding.nl.

Fourth round 2004

Photographs VII and VIII represent the fourth round of the 2004 competition. Please, study the rules below carefully and identify the birds in the

photographs. Solutions can be sent in three different ways:

- by *postcard* to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to masters@dutchbirding.nl
- from the website of the Dutch Birding Association at www.dutchbirding.nl

Entries for the fourth round have to arrive by **1 September 2004**. Please indicate if you are subscribed to Dutch Birding. From those entrants having identified both mystery birds correctly, one person will be drawn who will receive a copy of the double video *Birds of the Macaronesian Islands* by Leo Boon and donated by Cursorius Photo & Video Library. Swarovski Benelux generously agreed to sponsor this competition again in 2004. This year, the overall winner after six rounds will receive a Swarovski ATS 65 telescope, with a 20-60x zoom eyepiece.

Rob S A van Bemmelen, Gouwzee 20, 1423 DV Uithoorn, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)
Dick Groenendijk, Elzenstraat 14, 4043 PB Opheusden, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **May-early July 2004** and focuses on north-western Europe. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country. Observers are requested to submit records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

SWANS TO DUCKS Well-known long-stayers in Iceland remaining into July were the male **Mute Swan** *Cygnus olor* at Hóll (third for Iceland at the time), male **American Black Duck** *Anas rubripes* at Garður (since 1997), male **Steller's Eider** *Polysticta stelleri* at Borgarfjörður Eystri (first seen in January 1998 and the ninth at the time) and female Steller's Eider at Blikalón (11th at the time). A flock of 11 unringed **Snow Geese** *Anser caerulescens* including six blue-morphs and six first-years were briefly present at Ezumakeeg, Friesland, the Netherlands, on 29 May. The first **Red-breasted Goose** *Branta ruficollis* for Iceland was an adult at Vatnsdalur from 25 April. The first **Baer's Pochard** *Aythya baeri* for the Southern Hemisphere was an adult male at Lake Borrie, Werribee, Victoria, Australia, from 3 July. A male **Boreal Eider** *Somateria mollissima borealis* stayed at Fanad Head, Donegal, Ireland, from 31 May to 11 June. The first **Asian White-winged Scoters** *Melanitta deglandi stejnegeri* for Beijing, China, were

379 Short-tailed Albatross / Stellers Albatros *Diomedea albatrus*, subadult (left of centre), with Laysan Albatrosses / Laysanalbatrossen *D immutabilis*, Northern Fulmars / Noordse Stormvogels *Fulmarus glacialis* and Fork-tailed Storm-petrels / Parelgrijze Stormvogeltjes *Oceanodroma furcata*, east of Shemya Island, Semichi Islands, Alaska, USA, 12 June 2004 *(Nigel McCall)*

photographed at Fugai lake, Yuanmingyuan Park, on 8 May (the first for Europe was in Finland on 27 May 1996). The female **Harlequin Duck** *Histrionicus histrionicus* on Lewis, Outer Hebrides, stayed from 17 February to at least 20 May. In Britain, male **Bufflheads** *Bucephala albeola* were seen in the Outer Hebrides on 10 and from 20 May and in Staffordshire from 24 May. The adult male **White-headed Duck** *Oxyura leucocephala* at Saltholme Pools, Cleveland, England, remained through July. A male **Cinnamon Teal** *Anas cyanoptera* on Loch Tuamister, Lewis, Outer Hebrides, Scotland, from 13 May attracted many twitchers (Birding World 17: 200-201, 2004). The first **American Black Duck** for Finland was a male at Sodankylä, Lappland, from 26 May to 14 June. The fourth for France was on Ouessant, Finistère, from 5 May onwards. In Syria, two **Marbled Ducks** *Marmaronetta angustirostris* were seen at Bhara on 20 April and two at Sabkhat al-Jabbul on 22 April. In Armenia, two pairs were courting in the Arax valley wetlands on 19 May. On 14 June, six were found in northern Hula lake, Israel. In Switzerland, one previously seen in May turned up again at Chablais de Cudrefin on 22 June and, on 25 June, one was found at Greifensee, Zürich.

LOONS TO PELICANS The first **Great Northern Loon** *Gavia immer* since 1935 for Hungary stayed at a gravel pit 40 km south of Budapest on 7-8 June. An unseasonal adult-summer at Popielewo fish ponds at Knyszynska forest near Bialystok on 13-20 June was the 45th for Poland. An adult **Black-browed Albatross** *Thalassarche melanophris* was seen off Halland and Skåne on 15 May; presumably, it was the same individual as three years ago (when it was the first for Sweden). In Alaska, USA, three **Short-tailed Albatrosses** *Diomedea albatrus* were photographed at the shelf edge east of Shemya Island, Semichi Islands, on 12 June; the species has been observed here before and these records suggest that this area of the shelf is an important feeding area for this endangered species in the North Pacific. In the USA, a **Manx Shearwater** *Puffinus puffinus* was found as far inland as Montana during June. The first inland record for North America was a male ringed as a chick at Copeland Bird Observatory, Northern Ireland, on 7 September 1991 and found alive in the yard of a family home in Macomb, Michigan, USA, on 19 August 2000. If accepted, an adult **Masked Booby** *Sula dactylatra* photographed at Rishon Letzion on 16 July will be the first for Israel and the first for the Mediterranean. A **Pygmy Cormorant** *Phalacrocorax pygmeus* occurred at Meissendorfer Teiche, Niedersachsen, Germany, on 13-14 May and another was near Hannover from 19 July. The first **African Darter** *Anhinga melanogaster rufa* since 1957 for Israel was present at Kinneret lake on 31 May. In Georgia, 17 **Great White Pelicans** *Pelecanus onocrotalus* and 12 **Dalmatian Pelicans** *P crispus* were seen at Khanchali lake on 3 June. From 17 May to at least 1 June, up to three adult Great White Pelicans were present in the Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus* colony in Coto Doñana, Huelva, Spain.

HERONS TO SPOONBILLS For the fourth year in succession, the **American Bittern** *Botaurus lentiginosus* was booming at Bygholm Vejle, Vejlerne, Nordjylland, Denmark, during May and until 3 June. The second **Green Heron** *Butorides virescens* for Iceland was at Hali, Breiðabólsstaður, Suðursveit, from 28 May through July; the first was shot in October 2001. In May and early June, several **Squacco Herons** *Ardeola ralloides* were noted in England. In Sweden, one stayed at Strandbaden, Skåne, on 11-16 May. In the Azores, a **Snowy Egret** *Egretta thula* was found at Porto Pim, Faial, on 20 May. The number of breeding pairs of **Eurasian Spoonbill** *Platalea leucorodia* in the Netherlands in 2004 was 1500 (c 95% of the western European population), fully recovering from the 20% decrease in 2003.

RAPTORS If accepted, a subadult **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus* flying over Hamina and Virolahti on 10 June will be the first for Finland since 1980. The ninth **Eurasian Black Vulture** *Aegypius monachus* for Latvia was an immature at Lancenieki, Tukums, from 2 June to at least 4 July; the previous record was in 1933. In the Netherlands, as in previous years, several **Short-toed Eagles** *Circaetus gallicus* were reported in May-July, mostly first-summers at traditional sites like Fochteloërveen, Drenthe/Friesland (up to two from 30 April into June), and Hoge Veluwe, Gelderland. In Germany, up to six were reported during May in Niedersachsen alone, eg, up to three at the traditional site near Meissendorf from 12 May (for the 10th consecutive year). In April-May, 21 **African Long-legged Buzzards** *Buteo rufinus cirtensis* were counted on Pantelleria, south-west off Sicily, Italy, including two likely breeding pairs. In Germany, **Long-legged Buzzards** *B r rufinus* were reported in Hessen on 16 May and at Ostenholz, Niedersachsen, on 20 May. The sixth for Finland (and the first twitchable) was first seen at Hanko on 4 July and then at Espoo on 8 and from 13 July. In Friesland, one was reported from Ezumakeeg on 9 July. In Sweden, the subadult **Eastern Imperial Eagle** *Aquila heliaca* in Skåne from 21 March remained until 16 May, and then presumably the same bird was seen at Bergkvara, Småland, on 19 May and on Öland on 20 May. In France, the first **Lesser Kestrel** *Falco naumanni* for Ouessant was found on 7 May. In Italy, a second-year female **Amur Falcon** *F amurensis* was reported on Pantelleria on 28 April.

WADERS The first **Oriental Pratincole** *Glareola maldivarum* for Turkey occurred in the Göksü delta on 19 May. The first **Semipalmated Plover** *Charadrius semipalmatus* for Iceland, a first-summer south of Sandgerði, Reykjanes, from 7 May stayed to at least 4 July. If accepted, a **Lesser Sand Plover** *C mongolus* at Baie d'Aiguillon, Vendée, on 11 May will be the fourth for France. Possibly the second for Denmark was an adult male in Ribe, Vestjylland, on 22 June and another was present at Rømø, Sonderjylland, from 9 July onwards. On 8-9 July, an adult male Mongolian Plover *C m mongolus* stayed at Aberlady Bay, Lothian, Scotland.

380 Short-billed Dowitcher / Kleine Grijze Snip *Limnodromus griseus*, first-summer, Lady's Island Lake, Wexford, Ireland, 2 July 2004 *(Killian Mullarney)*

381 Red-necked Stint / Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, adult, Slikken van Flakkee, Zuid-Holland, Netherlands, 6 July 2004 *(Pim A Wolf)*

382 Red-footed Falcon / Roodpootvalk *Falco vespertinus*, adult male, Muhos, Oulu, Finland, 24 May 2004 *(Jari Peltomäki/Birdphoto.fi)*

383 Boreal Eider / Noordelijke Eider *Somateria mollissima borealis*, male, Fanad Head, Donegal, Ireland, 6 June 2004 *(Martin Garner)*

384 Gull-billed Tern / Lachstern *Gelochelidon nilotica*, Wexford, Ireland, July 2004 *(John Murphy)*

The fourth **Greater Sand Plover** *Charadrius leschenaultii* for Norfolk and c 13th for Britain was an adult male at Snettisham, Norfolk, on 3-5 July; on 8 May, one was reported briefly at Pagham Harbour, West Sussex. Single **Sociable Lapwings** *Vanellus gregarius* were at Woniesc, Poland, on 28 April, at Crova, northern Italy, on 15 May, at La Brenne, Indre, France, from 22 May to 5 July, at Turnhout, Belgium, on 25 May and at Holtgaster See, Rheiderland, Niedersachsen, from 4 July onwards. A **Semipalmated Sandpiper** *Calidris pusilla* was photographed at Ballycotton, Cork, Ireland, on 15 May. The 11th **Red-necked Stint** *Calidris ruficollis* for Sweden was present for a few hours on Utlängan, Blekinge, on 21 May. In the Netherlands, an adult-summer photographed at Slikken van Flakkee, Zuid-Holland, on 6 July was present for less than two hours. The first **White-rumped Sandpiper** *C fuscicollis* for Israel was reported at Ma'agan Michael on 26 April. The eighth for Austria was at Darscho, Burgenland, on 13 May. In Germany, one was found at Oldensworter Vorland, Schleswig-Holstein, on 15 May. The first in spring for the Netherlands and the first for the inland Limburg province was an adult at De Hamert on 21-23 May; at least three others were seen in coastal areas between 12 and 24 July. The 16th for Denmark was at Rømø from 10 July onwards. A **Baird's Sandpiper** *C bairdii* was reported from the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, on 13 May. The first for Norway was photographed on Røst, Nordland, on 31 May. The third **Stilt Sandpiper** *C himantopus* for the Netherlands was at Ezumakeeg, Friesland, on 9-17 May and again from 26 June to 12 July (assuming that both records refer to the same individual). At least 12 **Great Snipes** *Gallinago media* were found in a wet meadow at Kerkini lake in northern Greece on 21-22 April. The third **Short-billed Dowitcher** *Limnodromus griseus* for Ireland was a first-summer discovered at Lady's Island Lake, Wexford, on 30 June which remained through July. In the early morning of 8 May, a **Slender-billed Curlew** *Numenius tenuirostis* was reported foraging (but not photographed) with three Eurasian Whimbrels *N phaeopus* and 10 Eurasian Curlews *N arquata* on the western bank of the Loutros river mouth, western Evros Delta, Greece. The **Upland Sandpiper** *Bartramia longicauda* at Ham Voe, Foula, Shetland, from 4 May was last seen on 8 May. The third **Greater Yellowlegs** *Tringa melanoleuca* for the Netherlands foraged south of Naardermeer, Noord-Holland, from 24 May to 1 June. In Northern Ireland, one stayed at Quoile Pondage, Down, from 24 May to at least 13 July. In the Netherlands, three single **Lesser Yellowlegs** *T flavipes* were present simultaneously at different sites on 21 May. On 24-25 May, two **Terek Sandpipers** *Xenus cinereus* were staying together at Saline de Siracusa, Sicily. In England, three adult-summer **Spotted Sandpipers** *Actitis macularius* were noted in three counties during June. The first **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* for Catalonia was at Punta de la Banya, Ebro delta, Tarragona, on 2 May. The second for Estonia was at Tallinna on 26-27 May (the first was on 6 October 1980). The first **Red-necked Phalarope** *P lobatus* for Beijing was an adult at Yuanmingyuan Park on 19 June.

JAEGERS TO TERNS An adult dark-morph **Parasitic Jaeger** *Stercorarius parasiticus* was seen at Khanchali lake, Jvakheti volcanic plateau, Georgia, on 3 June. The adult **Pallas's Gull** *Larus ichthyaetus* at Mietkow

385 Great White Pelicans / Roze Pelikanen *Pelecanus onocrotalus*, adult, Coto Doñana, Huelva, Spain, 1 June 2004 *(Heiko Schmaljohann)*

386 White-rumped Sandpiper / Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis*, Rømø, Denmark, 12 July 2004 *(Ole Krogh)* **387** African Long-legged Buzzard / Afrikaanse Arendbuizerd *Buteo rufinus cirtensis*, second calender-year, Pantelleria, Italy, April 2004 *(Andre Corso)* **388** Great Snipe / Poelsnip *Gallinago media*, Kerkini, Greece, April 2004 *(Killian Mullarney)* **389** Sociable Lapwing / Steppekievit *Vanellus gregarius*, Holtgaster See, Rheiderland, Niedersachsen, Germany, 12 July 2004 *(Dušan M Brinkhuizen)*

reservoir near Wrocław, Silesia, Poland, on 25 February remained through June. A first-summer **Laughing Gull** *L atricilla* was reported from Gibraltar on 5 May. The first for Bulgaria was an adult at Shabla lake on 3-7 June. From 10 July, a second-year stayed at Lough Beg, Cork. If accepted, an adult **Franklin's Gull** *L pipixcan* in the Dombes, Ain, on 16-17 May will be the 16th for France. The fifth for Shetland was an adult on Foula on 10 June. A long-stayer at Vélez-Málaga, Spain, remained until at least 15 May. An adult turned up in Lincolnshire, England, on 12 July. First-summer **Bonaparte's Gulls** *L philadelphia* were seen in Sandgerði, Iceland, from 25 April to at least late May, in Ceredigion, Wales, on 7 May, at Valdoviño, A Coruña, Spain, on 19 May and at Bowling Green Marsh, Devon, England, on 9-18 June. At least two adults were briefly observed in Britain during May, in Cheshire and Highland. The first breeding of **Slender-billed Gull** *L genei* for the French Atlantic coast occurred on île de Noirmoutier, Vendée, where a pair incubated eggs in June (the female being a second calendar-year bird). In Portugal, nine were seen at Castro Marim on 24 May (cf Dutch Birding 26: 134, 2004). In Sardinia, 1000 breeding pairs were counted in the Cagliari gulf area in June. In July, the first breeding for Sicily was documented. A first-summer **American Herring Gull** *L smithsonianus* remained through May-July at Nimmo's Pier, Galway, Ireland. In Iceland, an adult **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* was seen between Brekka and Lón on 14 June. The fifth **Gull-billed Tern** *Gelochelidon nilotica* for Silesia (and c 15th for Poland) was photographed near Opole on 11 June. The ninth for Ireland was an adult at North Slob, Wexford, from 11 July. In France, the **Lesser Crested Tern** *Sterna ben-*

390-391 American Black Duck / Amerikaanse Zwarte Eend *Anas rubripes*, male, Sodankylä, Finland, 28 May 2004 *(Markku Saarinen)* **392** Gull-billed Tern / Lachstern *Gelochelidon nilotica*, adult, Opole, Silesia, Poland, 11 June 2004 *(Pawel Gebski)* **393** Pallas's Gull / Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyaetus*, adult, Mietkow reservoir, Wrocław, Silesia, Poland, 10 June 2004 *(Pawel Gebski)*

galensis ringed in 2001 was present at Banc d'Arguin, Gironde, from 23 May through June paired with a Sandwich Tern *S sandvicensis* but not breeding. Also present here was the unidentified orange-billed tern first seen in summer 2002 and ringed in 2003; this spring, as in 2003, the latter was paired with a Sandwich Tern raising one chick. An **Elegant Tern** *S elegans* was reported at Fouesnant, Finistère, on 9-14 May and another adult was photographed at Banc d'Arguin on 10 June (present for one day, possibly the same individual as the one photographed on 19 July 2003). On 3 July, at least 10 adult **Chinese Crested Terns** *S bernsteini* were encountered on an islet in the Taiwanese held Matsu group within 10 km from the Chinese mainland; before its rediscovery in 2000, this species had not been reliably seen since 1937 (cf Dutch Birding 22: 248-249, plate 249, 2000, 23: 300, 2001, 24: 378, 2002). In Finnmark, Norway, a **Bridled Tern** *S anaethetus* was photographed at Hamningberg in Varanger on 6 July. In Wexford, an adult **Forster's Tern** *S forsteri* remained at Lady's Island Lake on 5-11 May.

DOVES TO WOODPECKERS In southern Italy, **Laughing Doves** *Streptopelia senegalensis* were breeding on Pantelleria in April (65 individuals were counted). The species appeared to be rather common in Tbilisi, Georgia, in June. A first-year **Great Spotted Cuckoo** *Clamator glandarius* was discovered on Gotland, Sweden, on 7 July. A **European Scops Owl** *Otus scops* picked up on the Forties Delta oil rig c 150 km off Aberdeen, Scotland, in the North Sea on 2 June was released in Aberdeenshire on 9 June. In Germany, two were singing in Rheinland-Pfalz from 24 May and one

394 Lesser Grey Shrike / Kleine Klapekster *Lanius minor*, Gotland, Sweden, 14 May 2004 *(Thor Veen)* **395** Asian White-winged Scoters / Aziatische Grote Zee-eenden *Melanitta deglandi stejnegeri*, male and female, Yuanmingyuan Park, Beijing, China, 8 May 2004 *(Liu Yang)* **396** Pied Wheatear / Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*, male, Kramnitse, Lolland, Denmark, 30 May 2004 *(Ole Zoltan Göller)* **397** Citrine Wagtail / Citroenkwikstaart *Motacilla citreola*, female, Pag, Croatia, 28 April 2004 *(Dare Sere)* **398** Western Orphean Warbler / Westelijke Orpheusgrasmus *Sylvia hortensis*, male, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, June 2004 *(Felix Jachmann)* **399** Black-headed Bunting / Zwartkopgors *Emberiza melanocephala*, male, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 30 May 2004 *(Felix Jachmann)*

in Baden-Württemberg, Germany, from 18 June onwards. In the Netherlands, four breeding pairs of **Eurasian Eagle Owl** *Bubo bubo* were reported from southern Limburg and one from Achterhoek, Gelderland, this spring. In Aberdeenshire, Scotland, the female **Snowy Owl** *B scandiacus* at Collieston on 3 May was relocated at Rattray Head on 9 May and Sands of Forvie on 15 May. A singing **Red-necked Nightjar** *Caprimulgus ruficollis* was reported from the Baux valley, Alpilles, Bouches-du-Rhône, on 14 June (the only 20th century record for France was in the same region in June 1997). In Cornwall, England, a **Little Swift** *Apus affinis* was present at Porthcothan on 2 June (this species now seems to turn up annually on British shores). In Spain, three nests of Little Swift were found at the fish market of Chipiona, Cadíz, on 11-16 June. From at least 8 May to 27 June, up to two were present at Sierra de la Plata, Cadíz, where up to six **White-rumped Swifts** *A caffer* were also seen (cf Dutch Birding 18: 142, 211, 1996, 22: 237, 2000, 24: 241, 2002). If accepted, a White-rumped Swift observed for five minutes above Vienna on 17 June would be the first for Austria. The number of breeding **Middle Spotted Woodpeckers** *Dendrocopos medius* in the Netherlands continues to increase with 15 pairs reported in Limburg and one between Denekamp and Losser, Overijssel; the latter concerned the first successful breeding for the Twente region since 1973.

LARKS TO PITTAS The second **White-winged Lark** *Melanocorypha leucoptera* for Norway stayed at Vardø, Finnmark, from 19 July. The first **Horned Lark** *Eremophila alpestris* for Sardinia concerned one bird at the Carbonara cape on 2 June. The record invasion of **Red-rumped Swallow** *Hirundo daurica* in Britain continued with 35 reported in the first half of May (cf Dutch Birding 26: 204, 2004). The second for Iceland was photographed near Reykjavík on 30 May. The male **Ashy-headed Wagtail** *Motacilla cinereocapilla* at Makkum, Friesland, from 2 May was last reported on 20 May and will be the first for the Netherlands, if accepted. In Germany, a male was noted in Baden-Württemberg on 10 May. In Georgia, seven **Citrine Wagtails** *M citreola* were seen at Saghamo lake, Javakheti, on 3 June. A female was trapped on Pag, Croatia, on 28 April. The long-staying second calendar-year male **Masked Wagtail** *M personata* on Lista, Vest-Agder, Norway, from 21 November 2003 was not seen after 9 April. The 10th **Alpine Accentor** *Prunella collaris* for Denmark and the first since 1991 was trapped at Blåvands Huk, Vestjylland, on 11 May and still present the next day. This spring, 100s of pairs of **Gurney's Pitta** *Pitta gurneyi* were found at Ngawun forest adjacent to the proposed Lenya National Park, southern Myanmar. Until recently, the species' known world population numbered just 30 individuals in southern Thailand but, in May 2003, several were found in Myanmar where it was last seen in 1914 (Dutch Birding 25: 248-251, 2003).

THRUSHES TO BABBLERS A **Rufous-tailed Scrub Robin** *Cercotrichas galactotes* turned up at Dwejra, Malta, on 27 May. In Finland, three **Red-flanked Bluetails** *Tarsiger cyanurus* were found at Kuusamo and one at Lieksa since 26 May. The ninth **Isabelline Wheatear** *Oenanthe isabellina* for Sweden was reported in Blekinge on 17 June. The fifth **Pied Wheatear** *O pleschanka* for Denmark was a singing first-summer male at Kramnitze, Lolland, on 29 May. In Finland, one was seen at Lappeenranta on 12 June. A male **Rufous-tailed Rock Thrush** *Monticola saxatilis* was present for half a day in Dartmoor, Devon, on 25 May. In Poland, a **White's Thrush** *Zoothera aurea* was trapped on the Hel peninsula on 20 April. The first **Varied Thrush** *Ixoreus naevius* for Iceland and the second for the WP at Unaós, Hjaltastaðaþinghá, from 3 May was last seen on 8 May. The sixth **Hermit Thrush** *Catharus guttatus* for Greenland was a window victim at Nuuk on 9 June. A singing adult male **Red-breasted Flycatcher** *Ficedula parva* in Doubs, France, close to the Swiss border, attracted many birders from 20 May to at least 26 June. If accepted, a male **Taiga Flycatcher** *F albicilla* in Umeå, Västerbotten, on 29 May will be the third for Sweden. In Shetland, a first-summer male **Collared Flycatcher** *F albicollis* turned up on Fair Isle on 9-12 May and an adult male was on Unst on 2 June. A female **Semi-collared Flycatcher** *F semitorquata* on Pantelleria in late April was the c 10th for Italy. The first for France was trapped on Porquerolle, Var, on 17 April. In Syria, during April, six **Iraq Babblers** *Turdoides altirostris* were seen at the Der Ezzor suspension bridge, five at Ismaileyh, two at Muhaymidah, four at Mohasan and four at Zieban.

WARBLERS In the Zeebrugge harbour area, West-Vlaanderen, Belgium, 29 singing **Zitting Cisticolas** *Cisticola juncidis* were counted in May. A **Lanceolated Warbler** *Locustella lanceolata* singing at Nastola on 9 July was the first this summer for Finland. A **Paddyfield Warbler** *Acrocephalus agricola* was found on Utsira, Rogaland, Norway, on 31 May. The 21st for Shetland and the fourth in spring was on Foula on 13 June. The 17th for Sweden was trapped on Möja, Södermanland, on 17 June. The earliest-ever **Blyth's Reed Warbler** *A dumetorum* for Britain was trapped at Portland Bill, Dorset, on 11 May. The second or third for Italy was trapped near Modena, Toscana, on 23 May. In Malta, a **Western Olivaceous Warbler** *A opacus* was trapped at Lunzjata, Gozo, on 5 May. A **Booted Warbler** *A caligatus* was trapped on Christiansø, Denmark, on 5 June. From 5 June onwards, 21 territories were discovered in Finland. At least eight singing **Melodious Warblers** *Hippolais polyglotta* were found in the Netherlands, of which the one(s) at Ter Apel, Groningen, may represent the northernmost breeding record for Europe. The first **Dartford Warbler** *Sylvia undata* for Norway was reported at Ulstein, Møre og Romsdal, on 20 May. An influx of Subalpine Warblers *S cantillans* occurred in Britain, with 15 from mid-April to mid-May alone, and at least several were believed to be **Eastern Subalpine Warbler** *S c albistriata* (Birding

400 Collared Flycatcher / Withalsvliegenvanger *Ficedula albicollis*, adult male, Muness, Unst, Shetland, Scotland, 2 June 2004 *(Hugh Harrop)*

401 Masked Wagtail / Maskerkwikstaart *Motacilla personata*, first-summer male, Lista, Vest-Agder, Norway, 7 April 2004 *(Tor Oddvar Hansen)*

World 17: 202-203, 2004). A female **Sardinian Warbler** *S melanocephala* was found on Whalsay, Shetland, from 31 May. The second **Western Orphean Warbler** *S hortensis* for Helgoland, Schleswig-Holstein, was a singing male on 9-10 June. The second and third **Yellow-browed Warblers** *Phylloscopus inornatus* in spring for Shetland were on Fetlar on 6 May and on Bressay on 8 May. A **Dusky Warbler** *P fuscatus* remained at Fowey, Cornwall, from 1 to at least 21 June. The second **Eastern Bonelli's Warbler** *P orientalis* for Norway occurred at Jæren, Rogaland, on 8-9 May.

TITS TO BUNTINGS South-west off Sicily, on Pantelleria, 100s of breeding pairs of **Ultramarine Tit** *Parus teneriffae ultramarinus* were registered during April-May (this is the only site in Europe for this species). The **Short-toed Treecreeper** *Certhia brachydactyla* near Helsingborg, Skåne, from 3 April remained into June. The 12th and first twitchable Eurasian **Golden Oriole** *Oriolus oriolus* for Iceland stayed at Kalfafellsstapur, Suðursveit, on 6-8 June. In Sweden, a female **Turkestan Shrike** *Lanius phoenicuroides* was present at Beddingestrand, Skåne, on 26 May. Extralimital **Lesser Grey Shrikes** *L minor* turned up, eg, on Öland on 1 May, at Lappeenranta, Finland, on 11 May, on Gotland on 14-15 May, at Espoo, Finland, on 17 May, in Halland, Sweden, on 20 and 25 May, on Gotland on 2 June, at Mustasaari, Finland, on 2 June, at Rijnswoude, Zuid-Holland, the Netherlands, on 3 June, on Rügen, Mecklenburg-Vorpommern, Germany, on 4 June, in Skagen, Denmark, on 4 June, in Turku, Finland, on 4 July and on Öland from 14 July. The first **House Crows** *Corvus splendens* for Belgium concerned two at Wachtebeke, Oost-Vlaanderen, from 21 May onwards. From early May, an influx of **Spanish Sparrow** *Passer hispaniolensis* occurred in the Po delta, north-eastern Italy, where four breeding colonies with a total of up to 50 nests were found; the nearest regular breeding occurs along the Croatian Adriatic coast, where the range expanded to the north-west in recent years (Acrocephalus 22: 207-211, 2001). In Pas-de-Calais, France, at least four **Common Rosefinches** *Carpodacus erythrinus* were singing in June; one was reported from Franche-Comté. A pair of **Mongolian Finches** *Bucanetes mongolicus* was found at Vedi hills, Armenia, on 19 May. **White-throated Sparrows** *Zonotrichia albicollis* were reported from a garden near Hull, East Yorkshire, England, on 31 May and on Foula on 1 July. If accepted, a **Rock Bunting** *Emberiza cia* on Rottumerplaat, Groningen, on 30 May will be the first for the Netherlands. In Britain, male **Rustic Buntings** *E rustica* were present on Bryher, Scilly, on 13 May, on Foula on 26 May, on Fair Isle, Shetland, on 4-5 June and again on Foula on 13 June. In Britain, a **Little Bunting** *E pusilla* was a surprise find in a mistnet at Arreton, Isle of Wight, on 30 June; up to two were present on Calf of Man on 13-14 May. The eighth for Iceland and the second in spring was at Reynivellir, Suðursveit, on 8 June. A male **Red-headed Bunting** *E bruniceps* stayed at Monreith, Dumfries and Galloway, Scotland, on 8-9 June. Single males **Black-headed Bunting** *E melanocephala* were seen at Gurb, Barcelona, Spain, on 23 May, on Helgoland, Schleswig-Holstein, on 30 May, at a feeder in Warwickshire, England, on 31 May, at Brantevik, Skåne, on 6-7 June and in Hungary until at least 11 July. In France, singing individuals were found at four sites, including three at Valençole, Alpes-de-Haute-Provence, but there was no news from last years' breeding place near Cipières, Alpes-Maritimes.

For a number of reports, Birding World, British Birds, Rare Birds Weekly, Sovon-nieuws, World Birdwatch, www.birdguides.com and www.netfugl.dk were consulted. I wish to thank Gary Allport, Vasil Ananian (Armenia), Björn Anderson, Mindy Baha El Din (Egypt), Max Berlijn, Daniel Bombaert, Chris Bradshaw, Vegard Bunes, Mike Carter, Alain Chappuis, Tony Clarke (Turkey; Birdquest), Andrea Corso (Italy), Jochen Dierschke, Hugues Dufourny, Jonathan Eames (Myanmar), Enno Ebels, David Erterius (Sweden), Willem-Jan Fontijn (Spain), Raymond Galea (Malta), Martin Garner, Barak Granit, Marcello Grussu (Sardinia), Ricard Gutiérrez (Spain), Martin Helin, Erik Hirschfeld, Gaukur Hjartarson (Iceland), Maris Jaunzemis, Yann Kolbeinsson, Justin Jansen, Erling Jirle (Sweden), Adrian Jordi, Krys Kazmierczak (OBC), Leander Khil (Vienna), Szabolcs Kókay, Yann Kolbeinsson (Iceland), Johannes Laber (Greece), Pierre Le Maréchal (France), André van Loon, Richard Millington, Dominic Mitchell, Killian Mullarney, John Murphy, Gert Ottens (Israel), Otto Overdijk, Menotti Passarella, Yoav Perlman (IRDC), James Phillips, Colin Richardson (UAE), Edward Rickson, Martin Riesing, Kris De Rouck, Luciano Ruggieri, Michael Sammut, Nir Sapir (Israel), Heiko Schmaljohann, Holger Schritt, Dare Sere, Tadeusz Stawarczyk, Kees Tiemstra, Pierre Unge (Sweden), Koen Verbanck, Pim Wolf, Liu Yang (China) and Maxime Zucca (France) for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands (arnoud.vandenberg@planet.nl)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **mei-juni 2004**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres, of via de website van de DBA op www.dutchbirding.nl.

Nederland

GANZEN TOT VALKEN Op 29 mei waren 11 ongeringde **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens*, waarvan zes van de blauwe vorm en in totaal zes eerstejaars vogels, kortstondig aanwezig in de Ezumakeeg, Friesland. **Ross' Ganzen** *A rossii* pleisterden op 2 mei en 5 juni in de Oostvaardersplassen, Flevoland, op 7 juni bij Stellendam, Zeeland, en op 20 juni bij Beilen, Drenthe. Een **Dwerggans** *A erythropus* werd op 1 en 15 mei eveneens gezien in de Oostvaardersplassen. **Roodhalsganzen** *Branta ruficollis* werden nog gemeld tot 16 mei op Schiermonnikoog, Friesland, tot 17 mei bij Zierikzee, Zeeland, en op 26 en 27 juni met vier Brandganzen *B leucopsis* bij Achter de Zwarten in de Lauwersmeer, Groningen. In mei verbleven nog c 20 **Witbuikrotganzen** *B hrota* in Nederland. Op 29 mei vloog er één langs Huisduinen, Noord-Holland. **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* werden nog opgemerkt op 1 mei op Rottumerplaat, Groningen, op 8 mei twee en op 21 mei één op Schiermonnikoog, op 15 mei bij het Rammegors, Zeeland, en van 17 tot 20 mei bij Harlingen, Friesland. **Witoogeenden** *Aythya nyroca* bleven tot 6 mei in de Wieden, Overijssel, tot 14 mei in het Kromslootpark bij Almere, Flevoland, en tot 22 mei maximaal vier in de Engbertsdijksvenen, Overijssel; voorts werden exemplaren gezien op 20 en 21 mei bij Het Spijk in de Flevopolder en op 6 juni in de Lutjebroekerweel, Noord-Holland. Een mannetje **Ringsnaveleend** *A collaris* was van 25 mei tot in juli aanwezig op de Horsmeertjes op Texel, Noord-Holland. De **Bronskopeend** *Anas falcata* van Koarnwert (Cornwerd), Friesland, werd gemeld tot 22 mei. Een leuke vondst was het mannetje **Blauwvleugeltaling** *A discors* dat van 18 mei tot 26 juni verbleef op het Groote Vlak op Texel. Tijdens zijn verblijf papte de vogel aan met een vrouwtje Slobeend *A clypeata*. Een mannetje **Amerikaanse Wintertaling** *A carolinensis* zwom van 5 tot 7 juni bij Delfzijl, Groningen. **Noordse Pijlstormvogels** *Puffinus puffinus* passeerden de kust op 22 mei bij Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, en Camperduin, Noord-Holland, op 20 juni bij de Langeveldersslag, Zuid-Holland, op 24 juni vier bij Westkapelle, Zeeland, en op 29 juni bij de Eemshaven, Groningen; in deze laatste provincie is deze soort een echte zeldzaamheid. Bijzonder voor de tijd van het jaar is de waarneming van een **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* op 25 juni langs Scheveningen, Zuid-Holland. Tot 14 mei werden nog twee **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* gezien bij Neeltje Jans, Zeeland. Naast zes roepende **Woudapen** *Ixobrychus minutus* vanaf 8 mei op vier niet nader gespecificeerde plaatsen in Noord-Brabant, waren er nog exemplaren van 30 mei tot 7 juni langs de Oostvaardersdijk, Flevoland, en van 12 tot 17 juni in het Rijnstrangengebied, Gelderland. Ook bij Tienhoven, Utrecht, werden weer enkele exemplaren gemeld. Behalve negen solitaire **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* verspreid over het land vlogen op 28 juni drie luid roepende adulte over de Maas ten zuiden van Maastricht, Limburg. **Ralreigers** *Ardeola ralloides* werden dit jaar gezien op 6 mei op de Korendijkse Slikken, Zuid-Holland, van 24 tot 27 mei bij de Sliedrechtse Biesbosch, Zuid-Holland, en van 6 tot 13 juni in de Kollumerwaard, Friesland. De meest opmerkelijke waarneming van **Koereigers** *Bubulcus ibis* is die van twee exemplaren met groene kleurringen in de omgeving van de Blauwe Kamer bij Rhenen, Utrecht. Vanaf 13 mei was er daar één en van 4 tot 10 juni werden er twee gezien. Andere verschenen op 15 mei bij Leiden, Zuid-Holland, op 16 mei twee over Biervliet, Zeeland, op 19 mei langs Breskens, Zeeland, van 21 mei tot 24 juni, met op 7 en 9 juni twee, in de Kollumerwaard, op 12 juni in het Verdronken Land van Saeftinge, Zeeland, en op 29 juni over de Oosterscheldekering, Zeeland. De grootste groepen **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* waren 26 op 5 juni in het Verdronken Land van Saeftinghe en acht op 8 juni over de Mariapeel, Limburg. Van de ruim 40 gemelde **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* vlogen de meeste langs vóór 8 juni. Vanaf 19 mei verbleef een exemplaar lange tijd bij de Banen bij Nederweert, Limburg. Een gekleurringde **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* was op 26 juni aanwezig in de Banken bij 's-Gravenzande, Zuid-Holland. De subadulte **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* van het Oostvaardersplassengebied bleef daar tot 10 mei en deze (of een andere) werd hier opnieuw gezien van 6 tot 10 juni. Verder werd deze soort gemeld op 30 mei boven Roden, Drenthe, en bij Zuidhorn, Groningen, en op 3 en 5 juni en van 25 tot 28 juni in de Ezumakeeg, Friesland. Op 6 en 7 mei bevond zich een ontsnapte **Rüppells Gier** *G rueppellii* met riempjes in Pieterburen, Groningen. In de avond van 31 mei werd een exemplaar opgemerkt in een tuin te Roosendaal, Noord-Brabant. De volgende ochtend vloog deze weg in noordwestelijke richting en mogelijk dezelfde vogel werd 's middags opgemerkt bij Huisduinen. Hier werd vastgesteld dat ook deze vogel voor-

402 Grote Geelpootruiter / Greater Yellowlegs *Tringa melanoleuca*, Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland, 25 mei 2004 *(Tommy Frandsen/Cursorius)*

403 Kleine Geelpootruiter / Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*, Annermoeras, Spijkerboor, Drenthe, 21 mei 2004 *(Bas van den Boogaard)*

404 Blauwvleugeltaling / Blue-winged Teal *Anas discors*, mannetje, Groote Vlak, Texel, Noord-Holland, 20 mei 2004 *(Bas van den Boogaard)*

405 Gestreepte Strandloper / Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos*, Annermoeras, Spijkerboor, Drenthe, 4 mei 2004 *(Bas van den Boogaard)*

zien was van riempjes. Ten slotte werd de vogel die dag gezien boven Middenmeer, Noord-Holland. In het Fochteloërveen, Drenthe/Friesland, werden tot 2 juni verschillende malen **Slangenarenden** *Circaetus gallicus* gemeld. Verder waren er meldingen op 1 mei bij Sellingen, Groningen, op 6 mei bij Westerbork, Drenthe, op 11 mei bij Zoelmond, Gelderland, op 16 mei bij Haren, Groningen, op 29 mei op de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, en bij Tienhoven, Utrecht, op 31 mei op de Loozerheide bij Budel-Dorplein, Noord-Brabant, van 31 mei tot 7 juni op de Munsche Heide op de Maashorst, Noord-Brabant, op 2 juni tussen Helmond, Noord-Brabant, en Lierop, Noord-Brabant, op 13 juni boven Arnhem, Gelderland, en op 14 juni bij het Dwingelderveld, Drenthe. Pas als alle waarnemingen ingediend en aanvaard zijn weet men of hier sprake was van een echte influx. Tot eind mei werden nog 23 doortrekkende **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* gezien. Over de determinatie van een mogelijke **Arendbuizerd** *Buteo rufinus* van 21 tot 23 mei op Ameland, Friesland, zijn ondanks (of dankzij…) de aanwezigheid van videomateriaal de meningen verdeeld. Daarnaast was er een melding op 28 mei bij Zoutelande, Zeeland. Van de **Schreeuwarend** *Aquila pomarina* waren er meldingen op 14 mei op het Dwingelderveld van een exemplaar dat daar de middag doorbracht, en op 17 en 19 mei bij Moriaanshoofd, Zeeland. Een lichte vorm **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* werd op 1 mei gezien en op video vastgelegd op de Loozerheide. Verder waren er meldingen op 17 mei bij het Verdronken Land van Saeftinge en op 6 juni over de Loenderveensche Plas, Utrecht. Tot 8 juni werden nog c 37 doortrekkende **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* gemeld.

PATRIJZEN TOT STERNS Op 1 juni werd een **Rode Patrijs** *Alectoris rufa* gefotografeerd in de Bemmelse Waard, Gelderland. Net als vorig jaar verscheen een **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* te Lentevreugd bij Wassenaar, Zuid-Holland, ditmaal vanaf 22 juni. Maar liefst zeven of acht **Kraanvogels** *Grus grus* waren in deze periode aanwezig in en rond het Fochteloërveen, waaronder twee broedparen waarvan één succesvol. Elders in het land werden in mei nog c 15 exemplaren opgemerkt. **Steltkluten** *Himantopus himantopus* werden waargenomen op 1 mei (twee) in de Yerseke Moer, Zeeland, en op 9 mei (twee) op het Eemshaventerrein. Daarnaast was er een waarneming van een hybride **Steltkluut x Kluut** *Recurvirostra avosetta* op 2 mei bij Culemborg, Gelderland. **Grielen** *Burhinus oedicnemus* werden gevonden op 3 mei bij Aalten, Gelderland, en nabij Oudewater, Utrecht, op 6 mei bij Nes, Friesland, en van 8 tot 19 mei een mank exemplaar in de Banken bij 's-Gravenzande en op 15 mei werd een exemplaar gehoord op de Hoog-Buurlosche Heide, Gelderland. Op 19 mei vloog een vermoedelijke **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* hoog over de Banken bij 's-Gravenzande. **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* sierden het landschap op 1 mei op de Maasvlakte, Zuid-Holland, en bij de Oostkaap op Texel, op 2 mei (zes) in de Wieringermeer, Noord-Holland, van 4 tot 11 mei (maximaal drie) bij de Anjumer en Lioessenser Polder, Friesland, van 6 tot 22 mei (maximaal zeven) in polder Eijerland op Texel, op 8 mei buitendijks bij de Noorderleegpolder, Friesland, op 16 en 17 mei (twee) bij de Torenvalkweg, Flevoland, en op 24 mei (vijf) in polder De Ronde Hoep ten zuiden van Ouderkerk aan den Amstel, Noord-Holland. Op 7 mei vloog een exemplaar over de Afsluitdijk, Friesland, en op 16 mei passeerden zes de Eemshaven. Een zomerkleed **Amerikaanse Goudplevier** *Pluvialis dominica* was op 29 mei enkele minuten ter plaatse bij telpost Breskens. Een **Aziatische Goudplevier** *P fulva* was op 26 juni aanwezig op de Slikken van Flakkee, Zuid-Holland. Een kleinere goudplevier op 15 mei bij de Dijkgatswielen in de Wieringermeer betrof waarschijnlijk eveneens deze soort. De **Bonapartes Strandloper** *Calidris fuscicollis* die zich van 21 tot 23 mei bevond op het Heerenven bij De Hamert, Limburg, betrof het eerste voorjaarsgeval voor ons land en het eerste binnenlandgeval. Voor **Gestreepte Strandlopers** *C melanotos* was het een bijzonder voorjaar met c 20 exemplaren tot 22 juni. De derde **Steltstrandloper** *C himantopus* voor Nederland bevond zich van 9 tot 17 mei en weer vanaf 26 juni in de Ezumakeeg. Deze eerste 'long-stayer' trok uiteraard veel bekijks. **Breedbekstrandlopers** *Limicola falcinellus* werden aangetroffen op 12 mei (twee) en op 13 mei (nog één) bij de Kraaijenbergse Plassen bij Linden, Noord-Brabant, van 15 tot 22 mei in de Lauwersmeer (twee op 21 mei), op 20 mei bij Westhoek, Friesland, op 21 mei (twee) op het Posthuiswad op Vlieland, Friesland, op 23 mei op het Eemshaventerrein en bij de pier van Holwerd, Friesland, en van 28 tot 30 mei en op 5 juni in de Ezumakeeg. **Poelsnippen** *Gallinago media* werden gemeld op 17 mei bij Rouveen, Overijssel, en op 20 en 21 mei bij de Weerribben, Overijssel. Verspreid over de periode werd een 10-tal **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* gezien. De derde **Grote Geelpootruiter** *T melanoleuca* voor Nederland pleisterde van 24 mei tot 1 juni in de Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland. **Kleine Geelpootruiters** *T flavipes* verbleven van 19 tot 26 mei en op 10 en 18 juni in de Scherpenissepolder, Zeeland, van 20 tot 24 mei in het Annermoeras bij Spijkerboor, Drenthe, op 21 mei in het Jaap Deensgat, Lauwersmeer, Groningen, en op 21 juni bij Kampereiland, Overijssel. **Terekruiters** *Xenus cinereus* werden opgemerkt op 17 mei in de Ezumakeeg, van 21 tot 23 mei bij Den Oever, Noord-Holland, en van 28 tot 30 mei in polder Breebaart, Groningen. C 20 **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* werden gezien in deze periode. Op 2 juni was een **Rosse Franjepoot** *P fulicarius* kort ter plaatse in de Eemshaven. **Kleinste Jagers** *Stercorarius longicaudus* vlogen langs op 5 mei bij Huisduinen, op 11 mei bij Camperduin, op 12 mei bij Egmond aan Zee, Noord-Holland, en mogelijk dezelfde een half uur later bij Camperduin, en een late op 24 juni bij Huisduinen. Op 26 juni werd een dood exemplaar gevonden op Rottumerplaat. Een **Grote Jager** *S skua* die op 23 mei werd gezien in de Deurnsche Peel, Noord-Brabant, is het vermelden waard. Er waren claims van een **Reuzenzwartkopmeeuw** *Larus ichthya-*

406 Iberische Tjiftjaf / Iberian Chiffchaff *Phylloscopus ibericus*, Vliegenbos, Amsterdam-Noord, Noord-Holland, 5 mei 2004 *(Garry Bakker)* **407** Blauwvleugeltaling / Blue-winged Teal *Anas discors*, mannetje, Groote Vlak, Texel, Noord-Holland, 18 mei 2004 *(Willem Hartholt)* **408** Bonapartes Strandloper / White-rumped Sandpiper *Caldidris fuscicollis*, De Hamert, Limburg, 22 mei 2004 *(Ran Schols)* **409** Steltstrandloper / Stilt Sandpiper *Calidris himantopus*, met Kemphaan / Ruff *Philomachus pugnax*, Ezumakeeg, Friesland, 16 mei 2004 *(Bart-Jan Prak)* **410** Roodkopklauwier / Woodchat Shrike *Lanius senator*, Itteren, Limburg, 22 mei 2004 *(Ran Schols)* **411** Kleine Klapekster / Lesser Grey Shrike *Lanius minor*, Bentwoud, Zuid-Holland, 3 juni 2004 *(Adri de Groot)*

etus op 30 mei tijdens een overtocht van Den Helder, Noord-Holland, naar Texel en van een **Lachmeeuw** *L atricilla* op 24 juni in Rotterdam, Zuid-Holland. De onvolwassen **Ringsnavelmeeuw** *L delawarensis* van Groningen, Groningen, werd op 25, 27 en 31 mei nog waargenomen. Een mogelijke eerste-zomer **Baltische Mantelmeeuw** *L fuscus fuscus* werd vanaf 20 juni tot in juli regelmatig gezien in Amsterdam-West, Noord-Holland. Er werden **Kleine Burgemeesters** *L glaucoides* gezien tot 16 mei bij Katwijk aan Zee, op 2 mei langs de Langevelderslag en op 16 mei bij Hoek van Holland, Zuid-Holland. **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* werden waargenomen op 15 mei (één) kort bij Katwijk aan Zee en (twee) langs de Langevelderslag, op 23 mei op Ameland en op 20 juni langs Scheveningen. Tussen 1 mei en 11 juni werden 18 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* doorgegeven waarvan het merendeel in mei én langs de kust. **Reuzensterns** *Sterna caspia* bleven tot 8 mei (ten minste twee) in de Workumerwaard, Friesland, en tot 27 mei (eveneens ten minste twee) in de Makkumerzuidwaard, Friesland. Andere werden gemeld op 9 mei op Terschelling, Friesland, op 13 mei over Meers, Limburg, op 15 mei bij Lauwersoog, Friesland, op 21 mei langs het Westduinpark bij Den Haag, Zuid-Holland, op 27 mei (twee) in de Jan Durkspolder bij Oudega, Friesland, en op 26 juni weer in de Workumerwaard en de Makkumerzuidwaard. Ten minste 36 **Witwangsterns** *Chlidonias hybrida* werden waargenomen tot 31 mei. De grootste groep, met acht, was op 26 mei kort aanwezig op het Heerenven bij De Hamert. Op 1 juni waren er nog twee in de Jan Durkspolder. **Witvleugelsterns** *C leucopterus* werden gezien op 3 mei bij de Stichtse Brug, Noord-Holland, op 7 mei bij Den Bommel, Zuid-Holland, op 7 mei (twee), 28 mei, 1 en 30 juni bij de Steile Bank, Friesland, op 8 mei in De Wieden, op 12 mei bij Maastricht en bij De Oesterdam, Zeeland, op 16 mei bij Deventer, Overijssel, op 18 mei (twee) bij de Grevelingendam bij Oude-Tonge, Zuid-Holland, en op 10 juni (twee) langs de Eemshaven.

UILEN TOT GORZEN Op 16 mei werd een **Oehoe** *Bubo bubo* gemeld bij Brunssum, Limburg. Er zouden zich dit jaar in Nederland vijf broedgevallen van deze soort hebben voorgedaan, vier in Zuid-Limburg en één in de Achterhoek, Gelderland. Een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* vloog op 13 juni langs Westkapelle. Er werden tot 8 juni maar liefst 45 **Bijeneters** *Merops apiaster* waargenomen, voornamelijk in de kustprovincies en het merendeel (over)vliegend. Hieronder was een groep van acht die van 17 tot 19 mei op Texel rondzwierf. Een **Scharrelaar** *Coracias garrulus* werd op 7 juni geclaimd tussen Alkmaar en Egmond aan den Hoef, Noord-Holland. **Hoppen** *Upupa epops* werden gezien van 1 tot 21 mei op Texel (met op 14 mei zelfs twee), op 1 mei langs Breskens, op 3 mei in de Meinerswijk bij Arnhem, op 18 mei in de Kroonspolders op Vlieland, op 18 en 19 mei op Ameland en op 30 mei zingend bij Egmond aan Zee. Tussen 5 en 12 juni werd een aantal malen een **Grijskopspecht** *Picus canus* gemeld op de Beegderheide bij Beegden, Limburg. Na waarnemingen begin dit jaar van **Middelste Bonte Spechten** *Dendrocopos medius* op een drietal locaties in Oost-Twente, Overijssel, bleek er op ten minste één hiervan sprake van een broedgeval waarbij op 8 juni drie (mogelijk vier) jongen uitvlogen. In Limburg waren dit voorjaar naar verluidt 15 paren aanwezig. Er werden **Kortteenleeuweriken** *Calandrella brachydactyla* waargenomen op 4 mei over de Eemshaven, op 8 mei bij Den Haag en op 10 mei langs Katwijk aan Zee. Behalve de al in de vorige rubriek genoemde **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* op 1 mei over Terschelling vlogen er exemplaren op 17 mei over de Eemshaven en op 22 mei langs Ohé en Laak, Limburg. **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden, al dan niet kort, ter plaatse gezien op 1 mei in Het Zeepe bij Haamstede, Zeeland, op 2 mei op de Loozerheide, op 5 mei bij Neeltje Jans en op 16 mei in het Pampushout, Flevoland. Er werden tot 6 juni nog c 25 **Duinpiepers** *A campestris* op doortrek gemeld. Tot 18 mei werden nog 22 **Roodkeelpiepers** *A cervinus* geteld plus een laat exemplaar op 1 juni bij Zwolle, Overijssel. De vermoedelijke **Italiaanse Kwikstaart** *Motacilla cinereocapilla* verbleef van 2 tot 20 mei in de Makkumerzuidwaard. **Noordse Nachtegalen** *Luscinia luscinia* zongen van 23 mei tot 15 juni bij Den Andel, Groningen, en van 30 mei tot 13 juni bij Klein Ulsda, Groningen. **Roodsterblauwborsten** *L svecica svecica* verbleven van 18 april tot 6 juni in de Ooijpolder, Gelderland (vanwege de vroege aankomst, het territoriale gedrag en de oranjerode kleur van de keel – vooral bij het opzetten van veren tijdens de zang – was er aanvankelijk discussie of dit toch een Witster kon zijn), op 8 mei bij de Horsmeertjes op Texel, op 9 en 28 mei in de tuintjes bij De Cocksdorp op Texel, op 10 mei bij de Oostkaap op Texel, op 12 mei op Terschelling, op 20 mei aan de Torenvalkweg, Flevoland, en op 27 en 28 mei op Rottumerplaat. Late **Beflijsters** *Turdus torquatus* werden gezien op 4 juni bij Vinkeveen, Utrecht, en op 6 juni bij Montfoort, Utrecht. Zingende **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* waren aanwezig tot 8 juni in de Groese Duintjes, Zeeland, tot 9 juni bij Stellendam, op 1 mei op het Rammegors, van 15 mei tot 6 juni bij Philippine, Zeeland, en op 16 mei in de Broekpolder bij Vlaardingen, Zuid-Holland. **Graszangers** *Cisticola juncidis* werden gevonden in begin mei bij het Verdronken Land van Saeftinge, van 20 tot 29 mei (maximaal twee) bij telpost Breskens, op 21 mei in de Scherpenissepolder, op 27 mei in de Nieuwkoopsche Plassen, Zuid-Holland, en langs Westkapelle, op 5 juni in de Kroonspolders op Vlieland en op 11 juni in het Markiezaat, Noord-Brabant. Dit voorjaar was er sprake van een influx van **Krekelzangers** *Locustella fluviatilis*: van 28 mei tot 15 juni twee en op 16 juni nog één bij Dalfsen, Overijssel, van 31 mei tot 4 juni in Het Twiske bij Oostzaan, Noord-Holland, van 31 mei tot 7 juni bij het Schildmeer bij Schildwolde, Groningen, van 1 tot 10 juni in De Wieden, van 7 tot 16 juni in het Dinkelgebied, Overijssel, en van 12 tot 19 juni bij Hoogkerk, Groningen. Zingende **Orpheusspotvogels** *Hippolais polyglotta* waren eveneens 'talrijk' en wel van 10 mei

412 Roodsterblauwborst / Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica*, Ooijpolder, Gelderland, 31 mei 2004 *(Rico Otten)*

413 Hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaat / hybrid Black x Common Redstart *Phoenicurus ochruros x phoenicurus*, Groote Peel, Ospel, Limburg, 17 april 2004 *(Otto Plantema)* cf Dutch Birding 26: 215, 2004

414 Orpheusspotvogel / Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, Nieuw-Bergen, Limburg, 15 mei 2004
(Patrick Palmen)

415 Krekelzanger / River Warbler *Locustella fluviatilis*, De Wieden, Overijssel, 10 juni 2004
(Sander Bot)

tot 26 juni bij Loon op Zand, Noord-Brabant, van 13 tot 31 mei bij Nieuw-Bergen, Limburg, van 20 mei tot in juli bij Ter Apel, Groningen, van 11 tot 16 juni bij het Savelsbos, Limburg, van 12 juni tot in juli in De Weerribben, op 13 juni bij Vinkeveen, van 14 tot 19 juni bij Thorn, Limburg, van 22 tot 26 juni bij Terziet, Limburg, en al enige weken tot 27 juni een of twee bij Groesbeek, Gelderland. De vogels van Loon op Zand en Ter Apel hadden mogelijk verkering met een Spotvogel *H icterina*. Er werden **Baardgrasmussen** *Sylvia cantillans* gevonden op 6 mei bij de Wassenaarse Slag, Zuid-Holland, en op 28 mei bij sportcentrum De Uithof in Den Haag. Een **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* frequenteerde naar verluidt van 1 tot 9 juni het gebied op Schiermonnikoog waar zich vorig jaar een geslaagd broedgeval voordeed maar van een langer verblijf was dit keer geen sprake. Andere exemplaren verbleven op 31 mei op Rottumerplaat en van 5 tot 9 juni zingend in Sint Laurens op Walcheren, Zeeland. Op 31 mei was er een melding van een zingende **Bergfluiter** *P bonelli* op Texel. **Iberische Tjiftjaffen** *P ibericus* vertoefden tot 6 juni bij Castricum, Noord-Holland, van 1 mei tot 17 juni in de wijk Vinkhuizen in Groningen, en van 2 mei tot 16 juni in het Vliegenbos in Amsterdam-Noord, Noord-Holland. Opmerkelijk waren diverse meldingen van hybriden **Tjiftjaf x Fitis** *P collybita* x *trochilus* – of in ieder geval exemplaren met gemengde zang van beide soorten – waaronder drie exemplaren in de provincie Utrecht (in Maarssenveen, Maartensdijk en de wijk Lunetten, Utrecht) en één in het Vliegenbos in Amsterdam-Noord. Er waren **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* op 16 mei op Texel en op 18 mei bij Groet, Noord-Holland. In het natuurontwikkelingsgebied Bentwoud nabij Boskoop, Zuid-Holland, werd in de avond van 3 juni een **Kleine Klapekster** *Lanius minor* waargenomen, waarvan enkele 10-tallen vogelaars konden meegenieten. **Roodkopklauwieren** *L senator* verschenen op 12 en 13 mei op Schiermonnikoog, op 22 mei bij Itteren, Limburg, op 27 mei (een vangst) aan het Veluwemeer bij Elburg, Gelderland, op 29 mei bij Hierden, Gelderland, en in Berkheide bij Wassenaar, op 30 en 31 mei op De Boschplaat op Terschelling en op 5 juni bij de Lepelaarsplassen, Flevoland. Een adulte **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* verbleef van 7 tot 11 mei op Schiermonnikoog en twee adulte passeerden op 10 juni telpost Eemshaven. Dit jaar werden tussen 20 mei en half juni c 20 **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* vastgesteld, het merendeel in Noord-Holland, Friesland en Groningen. Een exemplaar in Kollum, Friesland, bleef in ieder geval tot 19 juni. In de categorie vermeldenswaard hoort het mannetje **Sneeuwgors** *Plectrophenax nivalis* in zomerkleed dat van 21 tot 27 mei op de parkeerplaats aan de Hoornderslag op Texel verbleef. De waarneming van een **Grijze Gors** *Emberiza cia* op Rottumerplaat op 30

416 Sneeuwgors / Snow Bunting *Plectrophenax nivalis*, mannetje, Hoornderslag, Texel, Noord-Holland, 23 mei 2004 *(René Pop)*

mei zou indien aanvaard de eerste voor Nederland zijn. Slechts 11 **Ortolanen** *E hortulana* werden opgemerkt tot 10 mei, de meeste op 1 mei waarvan vier bij Paal, Zeeland. Er was nog een melding van een **Bosgors** *E rustica* op 9 mei bij Oud-Alblas, Zuid-Holland.

Ruud M van Dongen, Taalstraat 162, 5261 BJ Vught, Nederland
Klaas Haas, Turkooisstraat 8, 9743 KZ Groningen, Nederland (klaas.haas@dutchbirding.nl)
Peter W W de Rouw, Schoolstraat 3-bis, 3581 PM Utrecht, Nederland (prouw@magmagroup.nl)

België

GANZEN TOT OOIEVAARS Een late **Sneeuwgans** *Anser caerulescens* werd op 26 mei waargenomen bij Westdorpe, Oost-Vlaanderen. Bij Schulen, Limburg, werd op 20 juni een vrouwtje **Casarca** *Tadorna ferruginea* opgemerkt. Een mannetje **Amerikaanse Wintertaling** *Anas carolinensis* zwom op 2 mei bij Neerijse, Vlaams-Brabant. Er werden in totaal zes **Krooneenden** *Netta rufina* waargenomen. De soort lijkt als broedvogel vaste voet aan wal te krijgen met geslaagde broedgevallen bij Oudenburg, West-Vlaanderen, en Denderleeuw, Oost-Vlaanderen. Tot 4 mei verbleef nog een mannetje **Witoogeend** *Aythya nyroca* in Zichem-Testelt, Vlaams-Brabant, op 5 en 6 mei een vrouwtje in de Kalmthoutse Heide, Antwerpen (met op 14 mei hier twee exemplaren), en op 17 mei een gekleurringd exemplaar bij Liedekerke, Oost-Vlaanderen. Een fraaie **Parelduiker** *Gavia arctica* in adult zomerkleed verbleef van 3 tot 15 juni bij Oostende, West-Vlaanderen; minder fraai was dat hij op die laatste datum dood werd aangetroffen. Na de **Geelsnavelduiker** *G adamsii* in Duffel-Rumst, Antwerpen, op 17 en 18 april, was de verrassing voor dezelfde waarnemer compleet toen op 15 mei een (ander?) exemplaar langs de telpost Lier-Anderstad, Antwerpen, trok. Plaatstrouwe **Roodhalsfuten** *Podiceps grisegena* prolongeerden hun verblijf op De Gavers in Harelbeke, West-Vlaanderen, en op Blokkersdijk, Antwerpen. Maximaal vier **Woudapen** *Ixobrychus minutus* werden vanaf 24 mei tot in juli in De Gavers bij Harelbeke gezien en maximaal drie vanaf 29 mei tot in juli bij Bergelen, West-Vlaanderen. Op 6 juni werd een mannetje gezien bij Wielsbeke, West-Vlaanderen; op 9 juni een onvolwassen exemplaar bij Sint Elookreek, Oost-Vlaanderen; en van 19 tot zeker 25 juni een mannetje in het Molsbroek bij Lokeren, Oost-Vlaanderen. Elders in Vlaanderen werden nog zeker drie vogels gemeld. **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* werden gesignaleerd in Gent, Oost-Vlaanderen, op 6 mei; Meilegem, Oost-Vlaanderen, op 10 mei; Kalmthout, Antwerpen, op 23 mei; Harelbeke op 27 mei; Melsen, Oost-Vlaanderen, op 28 mei; Lokeren op 8 juni; Muizen, Limburg, op 21 juni; drie bij Zonhoven, Limburg, vanaf 24 juni; en Petit-Lanaye, Liège, op 27 juni. Bij Zonhoven pleisterde van 25 tot 29 mei een **Ralreiger** *Ardeola ralloides* in zomerkleed. Er werden 45 **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* doorgegeven. **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* werden gezien op 16 en 17 mei in de Wijvenheide in Zonhoven, op 7 mei in Duffel en op 19 mei in Helchteren-Meeuwen, Limburg. Mei was nog goed voor 26 **Purperreigers** *Ardea purpurea*. Late vogels werden gemeld bij Genk, Limburg, op 11 juni en bij Moen, West-Vlaanderen, op 23 juni. Buiten de Waalse broedgebieden werden in mei 21 **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* doorgegeven (waaronder negen over Brecht, Antwerpen, op 2 mei) en in juni 10; **Ooievaars** *C ciconia* kwamen tot respectievelijk 56 en 17 exemplaren.

WOUWEN TOT STERNS In mei werden 44 en in juni 11 **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* geteld; bij **Rode Wouwen** *M milvus* ging het om respectievelijk 23 en vier vogels. Een overtrekkende gier op 20 mei over Kruibeke, Oost-Vlaanderen, werd even later in Lier gedetermineerd als onvolwassen **Rüppells Gier** *Gyps rueppellii*. De vogel droeg riempjes en bleek al op 15 mei te zijn waargenomen in Kruishoutem, Oost-Vlaanderen. De **Slangenarend** *Circaetus gallicus* die van 31 mei tot 2 juni bij Wachtebeke, Oost-Vlaanderen verbleef, liet zich slechts aan een select gezelschap zien. Op 3 juni vloog er één zeer laag over Denderleeuw en op 19 juni was er een waarneming bij Oostakker, Oost-Vlaanderen. Er werden nog 14 **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* waargenomen, de meeste in de eerste helft van mei. De juveniele **Ruigpootbuizerd** *Buteo lagopus* van Verrebroek, Oost-Vlaanderen, werd op 3 mei voor het laatst gezien. Er waren nog 27 waarnemingen van **Visarenden** *Pandion haliaetus*; 20 mei was daarbij de topdag met vijf meldingen. **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* werden gezien in Zolder, Limburg, op 2 mei; in Heppeneert, Limburg, op 4 mei; bij Verrebroek op 5 mei; in Edegem, Antwerpen, op 9 mei; op de Kalmthoutse Heide op 18 mei; in Lier op 20 mei; in Oud-Turnhout, Antwerpen, op 28 mei en langs De Haan, West-Vlaanderen, op 29 mei. Tot 20 mei werden nog 14 **Smellekens** *F columbarius* opgemerkt. Er werden op heel wat plaatsen roepende **Kwartels** *Coturnix coturnix* gehoord, de meeste na 10 juni. Het enige **Porseleinhoen** *Porzana porzana* liep op 15 mei bij Assenede, Oost-Vlaanderen. Van 14 tot 17 juni riep een mannetje **Klein Waterhoen** *P parva* in de Grote Klotteraard in Turnhout, Antwerpen. **Kwartelkoningen** *Crex crex* deden het met een handvol waarnemingen bijzonder slecht. Op 8 en 9 mei verbleef een **Kraanvogel** *Grus grus* in Oud-Heverlee, Vlaams-Brabant; andere waren op 15 en 16 mei in Viersel, Antwerpen, en op 18 mei in Rijkevorsel, Antwerpen. De eerste **Steltkluut** *Himantopus himantopus* werd op 1 mei gezien bij Ieper,

West-Vlaanderen; daarna volgden waarnemingen in Zeebrugge op 24 mei; bij Doel, Oost-Vlaanderen, op 28 mei (twee); bij Kieldrecht, Oost-Vlaanderen, op 31 mei (drie); in Wintam, Antwerpen, op 1 juni; en in Harchies, Hainaut, op 12 juni (twee, samen met een hybride **Steltkluut x Kluut** *Recurvirsotra avosetta*). **Grielen** *Burhinus oedicnemus* werden gemeld in Maasmechelen op 18 mei, in Tessenderlo, Limburg, op 23 mei en bij het meer van Virelles, Hainaut, op 30 juni. Een adult vrouwtje **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* pleisterde op 28 mei kortstondig bij Maasmechelen. De waarneming van een adulte **Steppekievit** *Vanellus gregarius* bij Turnhout op 25 mei raakte net iets te laat bekend. Tussen 1 en 28 mei werden 92 **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* doorgegeven, met een piek in de tweede decade van mei en als hoogste aantal 10 op 15 mei in Stuivekenskerke, West-Vlaanderen. Een fraai groepje van vier **Gestreepte Strandlopers** *C melanotos* pleisterde op 9 kortstondig mei bij Doornzele, Oost-Vlaanderen; op 14 mei waren er twee in Wintam en op 28 en 29 mei pleisterde er één in Geneut, Limburg. Vooral in de tweede helft van maart was er doortrek van **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* met in totaal 17 exemplaren. Op 14 mei vloog een **Poelruiter** *Tringa stagnatilis* enkele rondjes boven de bezinkingsputten van Tienen, Vlaams-Brabant. Hier zwom tussen 9 en 12 juni ook een mannetje **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus*. Een adulte **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* vloog op 1 mei langs Nieuwpoort. Een groepje van zes adulte **Kleine Jagers** *S parasiticus* trok op 12 mei over het Mechelsbroek in Mechelen, Antwerpen, en op 16 mei zwommen er twee op zee voor De Panne. Een mogelijke **Baltische Meeuw** *L fuscus fuscus* zorgde op 15 juni voor kopzorgen in Diepenbeek, Limburg. **Pontische Meeuwen** *L cachinnans* werden opgemerkt op 8 mei in Mechelen, op 9 en 22 mei bij Kraenepoel Aalter, Oost-Vlaanderen (derde-zomer met één poot), en op 18 mei in Stuivekenskerke. **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* trokken op 15 mei over Lier-Anderstad (twee), op 18 mei over Branst, Antwerpen, en op 20 mei over Duffel (twee). Op 13 mei werd een **Reuzenstern** *Sterna caspia* gezien in Geneut, en op 14 mei pleisterde er één in Mol, Antwerpen. Op 15 mei werd er één gemeld in Kessenich, Limburg, en trokken er twee over de Bourgoyen in Gent. Op 12 en 15 juni was één adulte **Dougalls Stern** *S dougallii* aanwezig bij de Oostdam van Zeebrugge en op 14 juni werden hier twee adulte gezien. Op 2 mei werden bij Lokeren twee adulte **Witwangsterns** *Chlidonias hybrida* gezien; andere waren op 18 mei in Kallo, Oost-Vlaanderen, en op 20 mei op Blokkersdijk in Antwerpen. Een **Witvleugelstern** *C leucopterus* vloog op 12 mei op de grens met Nederland bij Oost-Maarland, Limburg. Op 15 mei liet een exemplaar zich fraai bekijken bij Wintam. Er waren nog twee andere meldingen in mei.

UILEN TOT GORZEN Een **Oehoe** *Bubo bubo* bezocht in mei het begijnhof van Arendonk, Antwerpen. De periode was nog goed voor 17 **Velduilen** *Asio flammeus*. Op

417 Parelduiker / Black-throated Loon *Gavia arctica*, Oostende, West-Vlaanderen, 5 juni 2004 *(Patrick Beirens)*

1 mei vlogen acht **Bijeneters** *Merops apiaster* over Gistel, West-Vlaanderen; op 15 mei werden er twee opgemerkt in Lavaux-Saint-Anne, Namur, en tussen 5 en 7 juni zaten er twee bij Lagland, Luxembourg. Net als de afgelopen twee jaren was er weer een kleine kolonie in Wachtebeke, waar negen vogels op 17 mei arriveerden. Waarschijnlijk ditzelfde groepje werd eerder die dag opgemerkt boven Ronse, Oost-Vlaanderen. Een broedpoging van een enkel paar vond plaats in Oostakker waar de vogels vanaf 3 juni aanwezig waren. Het aantal **Draaihalzen** *Jynx torquilla* in mei en juni bedroeg respectievelijk zes en één. In mei werden in totaal zes **Hoppen** *Upupa epops* gemeld met vogels op 1 mei langs Heist, West-Vlaanderen, op 11 mei ter plaatse in Harelbeke, op 15 mei langs Stasegem, West-Vlaanderen, en op 29 mei bij Nismes, Namur. Op 7 juni werd er nog een gemeld bij Stavelot, Liège. Op trek werden in mei nog negen **Duinpiepers** *Anthus campestris* en drie **Roodkeelpiepers** *A cervinus* gemeld. **Groenlandse Tapuiten** *Oenanthe oenanthe leucorhoa* deden het goed op 1 mei met negen exemplaren in Koksijde. De toename van het aantal zangposten van **Cetti's Zanger** *Cettia cetti* was overweldigend met vogels in Assenede; De Panne (twee); Doornzele, Oost-Vlaanderen (twee); Emblem, Antwerpen; Harelbeke (twee); Heist, West-Vlaanderen; Hoeke, West-Vlaanderen; Lier; Moen; Neerijse (twee); Raversijde; Roksem, West-Vlaanderen; Stalhille; Stuivekenskerke (twee); Uitkerke; Verrebroek; Willebroek, Antwerpen (drie); Woumen, West-Vlaanderen; Zandvoorde, West-Vlaanderen en Zeebrugge (acht). In Wallonië bevinden de zangposten zich alle in Hainaut: te Grandrieu, Harchies-Hensies (meerdere), Marionville, Ploegsteert en Warneton. Het aantal zangposten van **Graszanger** *Cisticola juncidis* in de Achterhaven van Zeebrugge liep in mei op tot 29. In het binnenland werd de soort gemeld in Berlare, Oost-Vlaanderen, tussen 5 en 15 juni en in Drongen op 25 juni. **Krekelzangers** *Locustella fluviatilis* lieten van zich horen in het Schulensbroek, Schulen, tussen 6 en 12 juni en in Harchies vanaf 29 juni. Het aantal **Snorren** *L luscinioides* in mei bleef steken op zes. **Grote Karekiet** *Acrocephalus arundinaceus* arriveerde op 8 mei in Rumst, Antwerpen, gevolgd door slechts een handvol waarnemingen in Niel, Antwerpen; Gullegem, West-Vlaanderen; Antwerpen-Linkeroever en Kallo, Oost-Vlaanderen. Een **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta* werd op 21 mei gemeld in Gent; andere zongen in Ronse op 28 mei; in Kessenich van 14 tot 17 juni; en in Eppegem, Vlaams-Brabant, van 15 tot 20 juni. Een **Iberische Tjiftjaf** *Phylloscopus ibericus* werd op 18 en 24 april gehoord in Knokke maar de waarneming raakte niet tijdig bekend. Een zingende **Grauwe fitis** *P trochiloides* werd op 1 juni gemeld uit Willancourt, Luxembourg. Leuk was het eerste-zomer mannetje **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* dat van 29 mei tot 7 juni het Zoniënwoud in Watermaal-Bosvoorde, Vlaams-Brabant, bezocht. Tussen 6 mei en 19 juni werden 18 **Grauwe Klauwieren** *Lanius collurio* gemeld. Ook **Roodkopklauwieren** *L senator* lieten zich niet onbetuigd met waarnemingen in Oud-Turnhout rond 25 mei; bij Manhay, Luxembourg van 27 tot 29 mei; in Kalmthout op 9 en 10 juni; en in Sint-Lambrechts-Woluwe, Vlaams-Brabant, op 9 juni. Van 21 tot ten minste 31 mei bevonden zich twee **Huiskraaien** *Corvus splendens* bij Wachtebeke; het gaat hier om de eerste waarneming voor België. **Europese Kanaries** *Serinus serinus* verschenen op 16 mei in Viersel, op 31 mei in Wachtebeke en op 2 juni in Gent. Vanaf 1 juni meldden de eerste **Kruisbekken** *Loxia curvirostra* zich aan, als voorbode van een kleine invasie. Een **Roodmus** *Carpodacus erythrinus* pleisterde van 29 mei tot 5 juni bij De Panne, West-Vlaanderen. Opmerkelijk laat was de **IJsgors** *Calcarius lapponicus* bij Turnhout op 27 mei. Op 1 mei was er kortstondig een **Ortolaan** *Emberiza hortulana* in Leefdaal, Vlaams-Brabant, op 2 mei werden er twee gezien bij Jamoigne, Luxembourg, op 8 mei één in Kallo-Doel, op 9 mei één in Tienen, op 10 mei één langstrekkend bij Eghezée-Longchamps, Liège, en op 28 mei opnieuw één in Kallo-Doel.

418 Bijeneter / European Bee-eater *Merops apiaster*, Wachtebeke, Oost-Vlaanderen, 21 mei 2004 *(Kris De Rouck)*

De hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Natuurpunt-Vogellijn was hier onontbeerlijk. De Natuurpunt-Vogellijn is alleen vanuit België bereikbaar op het nummer 0900-00194 (EUR 0.45/min), de Natuurpunt-Inspreeklijn is te bereiken op 0800-11194 (gratis). De Waalse gegevens werden in hoofdzaak geput uit de AVES-website.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16, 2500 Lier, België (gerald.driessens@pandora.be)

DB Actueel

Grote Geelpootruiter in Hilversumse Bovenmeent Op maandagavond 24 mei 2004 maakte ik (Bert Logtmeijer) een rondje Naardermeer. Ik startte aan de noordkant en fietste via de westkant naar de Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland. Onderweg zag ik weinig vogels; het leek een saaie avond te worden. Om c 20:30 arriveerde ik bij de Bovenmeent, installeerde mijn telescoop en zocht de plassen af. Ik zag Tureluurs *Tringa totanus*, Groenpootruiters *T nebularia* en Grutto's *Limosa limosa*. Rond 20:45 uur kreeg ik een steltloper in beeld die op één poot stond te slapen met zijn kop en snavel tussen de veren, waardoor er weinig aan te zien viel. Qua verenkleed kon ik hem niet direct thuis brengen. Tot mijn verbazing leek het wel of hij een gele poot had! Ik twijfelde alleen of het echt geel was omdat het warme avondlicht alles een oranjeachtige tint gaf. Na enige minuten kwam de vogel in beweging en zag ik twee opvallend oranjegele poten. Het ging om een forse ruiter met een vrij lange, rechte en donkere snavel (licht opgewipt aan het eind), een witte wenkbrauwstreep en een donkere teugel. De mantel en schouder waren grijsbruin met witte vlekjes en op de schouder waren enkele zwarte veren zichtbaar. De onderdelen waren wit met grijsbruine bandering op borst en flanken. Op de borst en buik was een patroon van grijsbruine vlekken zichtbaar. Ik besefte langzamerhand dat ik naar een geelpootruiter zat te kijken!

Ik besloot mijn broer Peter te bellen, die al na een kwartier arriveerde. Inmiddels liep de vogel tussen de Tureluurs en Groenpootruiters, waardoor we de grootte goed konden inschatten. Hij was iets forser dan een Groenpootruiter. Onze conclusie luidde dan ook: Grote Geelpootruiter *T melanoleuca*. Formaat en snavellengte waren voldoende om Kleine Geelpootruiter *T flavipes* – waarvan er in mei 2004 maar liefst drie in Nederland werden gezien – uit te sluiten. Het was nu 21:30. Peter wilde de melding per semafoon doorgeven maar had geen gegevens bij de hand. We belden Will Schep, die de waarneming als 'vrij zeker' meldde. Inmiddels hadden we ook Ruud van Beusekom en een aantal andere Gooise vogelaars gewaarschuwd. Rond 21:45 arriveerde Ruud die de determinatie eveneens bevestigde. De vreugde was vervolgens groot bij de negen vogelaars die de vogel nog voor het donker konden bekijken. Via Will werd om 21:54 het semafoonbericht verspreid met de code 'zeker'.

Later op de avond werd er contact opgenomen met Klaas Haas, beheerder van de Dutch Birding-vogellijn, om details door te geven omtrent de exacte locatie. Daarbij was het belangrijk om te benadrukken dat er geen auto's in de Bovenmeent zijn toegestaan. Dankzij het bericht op de vogellijn en de informatie op de Dutch Birding-website is de 'twitch' in goede orde verlopen. Op dinsdagochtend 25 mei stonden er om 06:00 al c 60 vogelaars naar de Grote Geelpootruiter te kijken. De gehele dag was het een komen en gaan bij de Bovenmeent. Naar schatting zijn er die dag 300 mensen komen kijken. Dat beeld herhaalde zich de volgende dagen waarbij de geelpootruiter zeer plaatstrouw bleek. Hij is voor het laatst waargenomen op 1 juni 2004.

Er zijn twee eerdere waarnemingen van deze Amerikaanse steltloper in Nederland, op 15 januari 1995 bij Grijpskerke, Zeeland, en van 20 april tot 26 mei 1995 in de Braakman, Zeeland. Beide volgden op het verblijf van een exemplaar van 27 november tot 2 december 1994 te Dudzele-Zeebrugge, West-Vlaanderen, België. Omdat de vogel van de Braakman na het vergelijken van het verenkleed niet dezelfde bleek als die van België was de conclusie dat er destijds minimaal twee vogels in het spel waren. De foto's van de vogel van Grijpskerke waren te onduidelijk voor een oordeel maar er werd besloten om de waarnemingen in 1995 als twee verschillende gevallen te aanvaarden. De waarneming in de Bovenmeent betreft daarom het derde geval. BERT LOGTMEIJER & PETER LOGTMEIJER

419 Grote Geelpootruiter / Greater Yellowlegs *Tringa melanoleuca*, Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland, 25 mei 2004 *(Daan Schoonhoven)*

GREATER YELLOWLEGS From 24 May to 1 June 2004, a Greater Yellowlegs *Tringa melanoleuca* stayed at Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland. This is the third record for the Netherlands. The first and second were both in Zeeland, in January 1995 and April-May 1995, which followed one in West-Vlaanderen, Belgium, in November-December 1994.

Roodkeelstrandloper op Slikken van Flakkee Het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) laat naast tellingen van zogeheten 'kustbroedvogels' in het Deltagebied sinds een aantal jaren ook onderzoek uitvoeren naar het broedsucces van die soorten. Een vast onder-

[*Dutch Birding 26: 284-286, 2004*]

420 Roodkeelstrandloper / Red-necked Stint *Calidris ruficollis*, adult, Slikken van Flakkee, Zuid-Holland, 6 juli 2004 *(Pim A Wolf)*

deel van dit onderzoek is het bepalen van het broedsucces van Bontbekplevieren *Charadrius hiaticula* en Strandplevieren *C alexandrinus* op de Slikken van Flakkee, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland. Na een rustig begin van de telling op 6 juli 2004 zagen René van Loo en ik omstreeks 14:00 ter hoogte van het zogeheten Zanddepot de eerste grote groep met c 40 Bontbekken en c 35 Strandplevieren. Dergelijke groepen worden altijd omzichtig benaderd en al van grote afstand afgezocht op de aanwezigheid van gekleurringde exemplaren en net 'uitgevlogen' jongen. Tijdens het telwerk zag ik in de groep een kleinere strandloper waarna de woorden 'hé René, daar staat een adulte Roodkeelstrandloper' een voorlopig einde aan de telling maakten. De determinatie als Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis* was eenvoudig. De combinatie van rode wang, keel en bovendeel van de borst (kleur als van zomerkleed Krombekstrandloper *C ferruginea*), omzoomd door bruinzwarte vlekjes op een helderwitte ondergrond, met een grotendeels grijze vleugel sloot alle andere *Calidris*-soorten uit. Buiten de kleedkenmerken vielen ook de bouw en manier van foerageren op. In zijaanzicht bleek de vogel erg langgerekt en recht van voren bijzonder 'plat' en ovaal, een bouw die eerder aan een Bonapartes Strandloper *C fuscicollis* dan aan een Kleine Strandloper *C minuta* deed denken. Tijdens het foerageren viel de meer plevierachtige manier van lopen op. Na een kort telefoontje haastten Mark Hoekstein en Sander Lilipaly die in een ander deel van de Delta soortgelijk werk uitvoerden zich naar het noordelijke deel van de Slikken van Flakkee en konden even later de determinatie bevestigen. Door de wat kleinere waarneemafstand konden nu ook meer details aan het kleed worden gezien en werden de eerste foto's gemaakt. Daarna bleek de vogel tot op slechts enkele meters te benaderen, hetgeen resulteerde in uitzonderlijk goede foto's.

Na de euforie over de ontdekking volgde de kater vanwege het feit dat deze vogel niet voor andere vogelaars zou zijn weggelegd. Het gebied is niet vrij toegankelijk, erg open, herbergt diverse paren Strandplevieren en diverse andere broedvogels en wordt begraasd door jong vee. Het bekend maken van de exacte plaats zou mede doordat juist dit deel van de Slikken niet vanaf de randen van het gebied bekeken kan worden direct tot problemen leiden. De vogel loste dit probleem echter zelf op door even na 15:40 uit eigener beweging in een groepje plevieren in zuidelijke richting weg te vliegen.

Het betreft de vierde Roodkeelstrandloper voor Nederland. Eerder gevallen waren op 29 mei 1987 in de Lauwersmeer, Groningen, op 25 juli 1996 op Texel, Noord-Holland, en op 4 juli 1998 in Oud-Beijerland, Zuid-Holland. Met drie van de vier gevallen bewijst juli zich als beste maand om deze Oost-Aziatische soort in Nederland te vinden. In alle gevallen ging het

om adulte vogels. In andere kleden is de determinatie een stuk lastiger. Het enige Belgische geval dateert van 16 augustus 1988 bij Zelzate, Oost-Vlaanderen. PIM A WOLF

RED-NECKED STINT On 6 July 2004, an adult Red-necked Stint *Calidris ruficollis* was observed for c 1.5 h at Slikken van Flakkee, Zuid-Holland, the Netherlands. The bird was seen by four observers during a count of breeding plovers *Charadrius* in a protected area with no public access. This is the fourth record, after adults in May 1987, July 1996 and July 1998.

Arendbuizerd kortstondig in Ezumakeeg Op vrijdag 9 juli 2004 omstreeks 14:00 stond ik samen met Jurgen de Bruin op het dijkje in het noorden van de Ezumakeeg, Friesland, te kijken naar de al lange tijd aanwezige Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* en Steltstrandloper *C himantopus* die we samen in één telescoopbeeld konden zien. Een paar spatten regen deden mij in de richting kijken waar de bui vandaan kwam en mijn oog viel op een cirkelende roofvogel die ik meteen nader bekeek door mijn verrekijker. Opvallend waren de lichte kleur, het grote formaat en de lichte staart – ik wist meteen dat het hier niet zomaar om een lokale Buizerd *Buteo buteo* ging. Daarom pakte ik snel mijn telescoop om de vogel nader te observeren. Nu ik het exemplaar heel duidelijk kon zien begon mijn hart vele malen sneller te kloppen: ik noteerde een donkere broek contrasterend met een lichte borst en kop, oranjeachtig bruine dekveren, een lichte staart waarvan de buitenste staartpennen iets donkerder waren en lichte vlekken aan de basis van de handpennen. Na kort cirkelen en een fractie van meer in de wind hangen dan echt bidden begon de vogel af te dwalen richting zuidoost om plotseling terug te keren boven de weilanden aan de westkant van de Ezumakeeg en naar beneden achter een rietkraag te duiken – het enige dat ik nog zag was een 10-tal in paniek opvliegende Holenduiven *Columba oenas*. Ik sprong gelijk in de auto om te zien waar de vogel geland was. Onderweg zag ik tot mijn vreugde Edwin de Weerd staan die ik in één woord ('meekomen') en enkele gebaren duidelijk maakte dat hij achter mij aan moest rijden. Toen we het verlengde van de rietkraag konden zien zagen we ook gelijk de vogel zitten die aan het eten was, waarschijnlijk van aas (op de plek lagen een dag later geen plukresten). Edwin en ik konden de vogel uitvoerig bekijken, even later samen met de gebelde Rommert Cazemier. Mijn veronderstelling dat het hier om een vrij zekere Arendbuizerd *B rufinus* ging werd door Edwin en Rommert gedeeld en we probeerden zoveel mogelijk foto's te maken (zie www.lauwersmeer.com). De vogel liet zich nog c 20 min observeren en we konden wederom de lichte kop, de oranjebruine broek met hierboven een lichte borst, de

421 Arendbuizerd / Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, Ezumakeeg, Friesland, 9 juli 2004 *(Oane Tol)*

afwezigheid van zichtbare bandering op de staartpennen en de grootte in vergelijking met Zwarte Kraaien *Corvus corvus* goed zien. De vogel verplaatste zich enkele keren met rasse schreden naar de Zwarte Kraaien wanneer deze te dichtbij kwamen. Hij vloog op met volle krop en verdween achter een bomenrij – waarschijnlijk is hij hier opnieuw geland want toen ik na c 10 min in zuidelijke richting wegreed van de Ezumakeeg pikte ik hem nogmaals vliegend op samen met een Zwarte Kraai en een Buizerd die enkele keren op de Arendbuizerd sloeg. Hierdoor kon ik nu ook de vergeleken met Buizerd grotere vleugellengte zien. De vogel cirkelde steeds hoger en vloog vervolgens in een rechte lijn weg in zuidwestelijke richting. Hierna hebben Rommert en ik nog het gebied Wouddijk en het noorden van Engwierum en Ee afgezocht, echter zonder resultaat.

Indien aanvaard betreft het de derde Arendbuizerd voor Nederland. Eerdere gevallen waren op 12 december 1905 (mannetje verzameld bij Buiksloot, Amsterdam, Noord-Holland) en op 5-10 september 2000 (juveniel langs de Praamweg, Flevoland). De afgelopen jaren en in het eerste halfjaar van 2004 zijn er in Nederland diverse meldingen geweest van Arendbuizerden maar in de meeste zo niet alle gevallen was de documentatie onvoldoende voor indiening dan wel aanvaarding. OANE TOL

LONG-LEGGED BUZZARD On 9 July 2004, a presumed Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* was observed for less than an hour by four observers at Ezumakeeg, Friesland. If accepted, this is the third for the Netherlands; previous records date from December 1905 and September 2000.